

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . K 26.—
 za en mesec 2-20
 za Nemčijo celoletno . . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec 2.—
 V upravi prejeman mesečno . . 1-30
Sobotna izdaja:
 za celo leto K 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENEK

Inserati:
 Enostopna pettivrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali njo prostor)
 za enkrat po 3) v
 za dva- in večkrat . . . 25.,
 pri večjih naročitih primeron
 popust po dogovoru.
Poslano:
 Enostopna pettivrsta po 60 vin.
 Izhaja vsak dan, izvenomli ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga vsaki red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopis se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 28.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 189.

Asiago od zahoda obkoljen. - Naše čete osvojile Monte Interrotto, Monte Zebio, Monte Zingarella in Corno di Campo Bianco.

Vojska z Italijo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 29. maja. Uradno se poroča:
 V utrjenem prostoru Asiago so preko-
 račile naše čete pri Roani dolino Assa, vr-
 gle sovražnika pri Canovi in se razpro-
 strle na strminah, ki leže na južni in vzhod-
 ni strani doline. Druge sile so vzele pri
 Monte Interrotto višine severno od Asiaga.
 Bolj proti severu od tam se nahajajo v na-
 ših rokah Monte Zebio, Monte Zingarella
 in Corno di Campo bianco. V zgornjem
 delu doline Posina so pregnali naši Itali-
 jane po trdovratnih bojih iz njih postojank
 zahodno in južno od Bettale.

Namestnik načelnika generalnega štaba:
 pl. Höfer, fml.

Težišče zadnjih dogodkov zadnje ne-
 delje je bilo na severni črti utrjenega pro-
 stora Asiago, kjer je italijansko vojno vod-
 stvo upalo ustaviti naše prodiranje. Z osvo-
 jitvijo oklopne utrdbe na Monte Campalongo
 so naši pretrgali zvezo med Asiagom in
 Arsierom v dolini spodnje Asse in z zavzet-
 jem višinskega ozemlja neposredno vzhod-
 no od srednje doline Asse (Monte Meata
 in Monte Moschicce) je bil uspešno uveden
 napad proti pasu utrdb severne in severo-
 zahodne črte.

V nedeljo so vzele naše čete zahodno
 od Asiaga mostišče Roana. Na to so potis-
 nile sovražnika čez Asso, ga porazile, kljub
 temu, da je zastavil rezerve pri Canovi
 in potisnile svoje črte na višine jugozahod-
 no od Asiaga. Prav tako odločno so napad-
 le utrjeni vrh na Monte Interrotto. S tem
 so že raztrgani deli pasa utrdb okoli Asi-
 aga.

V dolini Posine je sovražnik z znatnimi
 ojačenji skušal ljute protinapade. Končno
 je bil vržen tudi iz postojank zahodno in
 južno od Bettale; kraj sam je že nekaj dni
 v naših rokah.

Laško uradno poročilo.

Rim, 26. majnika. Sovražnik je doži-
 vel sinoči zopet neuspeh v dolini Lagarina,

kjer je napadel trdovratno in ljuto naše
 črte med Adižo in Vallarso. Po običajni
 ljuti pripravi s topovi je uničil mirni, do-
 bro merjeni ogenj naših čet goste množice
 sovražnika, ki so napadle Corni Zugna in
 prelaz Buole. Med Vallarso in Posino se
 položaj ni izpremenil. Med Posino in Asti-
 co so izpraznile naše čete, ko so odbile na-
 pad, vsled ljutega osredotočenega ognja s
 topovi prednjo postojanko na desnem kri-
 lu naše bojne črte ob Astico. V prostoru
 pri Asiago je napadel sovražnik včeraj na-
 še postojanke vzhodno od Val d'Assa. Bo-
 jevali so se cel dan do večera z menjajočo
 srečo, ob tej uri se še bojujejo. V dolini
 Sugana je napadel sovražnik ponoči na 24.
 t. m. večkrat Monte San Michele, a smo
 ga vselej odbili s težkimi izgubami zanj.
 Lasten oddelek pehote in alpincev je pre-
 podil s sijajno presenetljivim napadom so-
 vražnika od naših postojank na strminah
 levega brega Maso. Na ostali bojni črti
 običajen ogenj sovražnega topništva. Od-
 bili smo male, demonstrativne napade na
 zgornjem Butu, na strminah Podgore in v
 odseku gore sv. Mihaela. Sovražni letalci
 so metali bombe na Caltrano, Thiene in na
 Latisano, kjer so povzročili nekaj izgub na
 življenju ljudi in malo škode. Lastna sku-
 pina Capronijev je metala bombe na so-
 vražne postojanke med dolino Torra in
 Val d'Assa. Na kraški planoti, nad Kosta-
 njevico, je prisilil naš letalec so vražno le-
 talo vrste zmaja, da se je moralo hitro
 izpustiti na tla.

27. maja. Splošno se včeraj položaj ni
 izpremenil. Odbili smo male napade sovraž-
 nika v Valle dei Milini (Vallo di Ledro)
 proti Seravalle, ob sedlo Boule in v odseku
 Posina, kjer je uničil naš ogenj dve stotni-
 ji s strojnimi puškami. Na planoti Asiago
 silovito delovanje sovražnega topništva z
 Monte Verena. Nadaljeval se je včeraj boj
 na naših črtah vzhodno od Val d'Assa. Po-
 poldne so se umakile naše čete v redu iz
 najsrednejših postojank na Monte Civaro.
 Včeraj dopoldne so napadli oddelki sovraž-
 nika naše postojanke vzhodno od Val d'Ca-
 lamento. Naši junaški alpinci so vzdržali
 napad in so izvedli nato protinapad, za-

dali so sovražniku strašne izgube in mu
 vzeli približno 100 ujetnikov in dve strojni
 puški.

Sovražnik je napadel v odseku Krn na-
 še postojanke ob Vrajcu ponoči na 25. t. m.;
 posrečilo se mu je, da je trenutno prodr.

Ko so došle naše rezerve, smo sovraž-
 nika vrgli, prepustil nam je 40 ujetnikov in
 dve strojni puški.

Na visokem Butu in v oseku Plave je
 delovalo topništvo.

Sovražna letala so metala bombe na
 lagune pri Gradežu, povzročile niso nobene
 škode ne ljudem in ne blagu.

Lastna skupina letal je metala bombe
 na skladišča v Kotju v Ziljski dolini in jih
 je zrušila.

Cesar nadvojvodu Evghenu.

Dunaj, 26. maja. (K. u.) Cesar je izdal
 sledeče lastnoročno pismo:

»Ljubi gospod nečak nadvojvodu Ev-
 ghen! V hvaležnem pripoznanju Vaših kot
 poveljnika zmagovite vojne skupine dopri-
 neženih odličnih zaslug Vam izražam Svoje
 seбно pohvalno priznanje. Dunaj, dne 24.
 maja 1916.

Franc Jožef, m. p.

Na fronti pri Gorici.

Goriško, 28. maja 1916.
 Zadnje dni je na fronti krog Gorice
 zopet nekoliko mirnejše. Danes predpol-
 dne so se vršili v smeri proti Sv. Mihaelu
 ljuti boji z močnim artiljerijskim ognjem
 težkih topov.

Krog Gorice in v Gorici sami je pro-
 met civilnega prebivalstva vsled večjega
 mirovanja laških topov nekoliko bolj ži-
 vahan. Vkljub temu skoraj ne mine dneva,
 ki ne bi zahteval med ljudstvom novih žr-
 tev. V petek zvečer je padla 15 cm laška
 granata v ulico Coccevia, ubila enega
 otroka in nekaj oseb ranila.

Prvi smoter na južnem Tirolskem dosežen.

28. maja. Vojni poročevalci javljajo:
 Naše čete so vzele včeraj pri Arsiero oklop-
 no trdnjavo Cornolo in pri Asiago utrdbo
 ki zapira Val d'Assa. Naše čete, ki so
 se udeležile teh operacij, so delovale tako,

da jim ni enakih in da je naravnost velikan-
 sko, kar so storile. Vojna povestnica ne
 pozna takih uspehov, ki bi se dosegli v ta-
 ko kratkem času in tako hitro; upoštevati
 se mora le, kako težavno da so bile te ope-
 racije. Naše vojno vodstvo je računalo, da
 bodo naše čete izvedle velika junaštva, to-
 da kar so storile, je prekosilo vse nade. Ni
 se moglo pa računati, da bodo dosegle tako
 hitro uspehe. Dozdaj se še ni nikdar zgodi-
 lo in se tudi pričakovalo ni, da bi naša pe-
 hota in naše topništvo tako hitro premagalo
 stalne trdnjave sovražnika, kakor je to
 izvedlo. V zgodovini naše vojske spada med
 najlepša junaštva ta strašna naglica naših
 operacij. Po teh drznih činih se morajo čete
 odpočiti; okrepčati se morajo; ker je ži-
 vljenje vsakega človeka drago in vsaka kap-
 ljica krvi sveta, se zelo čuvajo ti najdra-
 gocnejši zakladi. Predpogoj je, da se more
 razpolagati s težkimi topovi. Seveda je zelo
 težavno v gorah prevažati topove. Prvi
 smotri našega prodiranja so doseženi. Na-
 še čete so vdrle v utrjena prostora Arsiero
 in Asiago. Zveze sovražnika so tako pre-
 ogrozili, kakor se je pričakovalo.

29. maja. Vojni poročevalci pišejo: Na-
 še čete so zopet prodrle lep kos pota proti
 Asiago. PZri Rodanu so vzele vzhodno str-
 mine ob dolini in se tam razprostrajo. Pre-
 magane so vse utrdbe na Monte Interrotto;
 naši so vzeli veliko važnih vrhov v okolici
 Asiago.

Oklopne utrdbe se rušile, kot da bi bile
 zgrajene s peskom.

Budimpešta. Posebni poročevalci »Pe-
 ster Lloydja« izveja o prodiranju proti Ita-
 lijantom: Poznam zemljo med Suganako in
 Adiško dolino, ko sem služil pri vojakihi.
 V naši državi so višje gore, toda ne veru-
 jem, da bi bile kje tako strasno razdrapa-
 ne, kakor tu, kjer pridobi vsak dan naša
 ofenziva znatno na prostoru. Naši alpski
 polki so bili vedno odlična četa. Naša ar-
 mada je bila vedno navajena, da je izpe-
 ljala izredna dela, toda v zadnjih 14 dneh
 so prekosili vsa pričakovanja. Dva tedna
 že se vojskujejo neprestano na zasneženih
 visokih planotah in na čerih, prekorajili

LISTEK.

Oslavje, mrtvi hrib.

General se je začudil nekoliko, ko
 sem se mu prijavila. V njegovem odseku
 sem itak že videla vse.

»In Oslavje?« sem vprašala.
 »Tja ne smete. Tam vas lahko
 ustrelje.«

»Ali tudi častnikov in moštva ni
 tam?«

»So; hm!« General je vstal in stopil k
 telefonu. »Jutri ob šestih vam je na raz-
 pologo vodnik.«

Kakor k Podgori je držala tudi tu pre-
 ko Soče brv k nasprotnemu griču, ki se
 dviga nad mestom. Severno podgorskemu
 griču se dviga skoro do iste višine in v
 isti črti oslavski grič. A kako drugačen je!

Podgora je kakor živa straža Gorici,
 a Oslavje je mrtvo. Da je hrib lahko mr-
 tev, tu se vidi na zgledu. Da vojna ubija
 ljudi, to vidimo že dve leti in smo se temu
 privadili. A ubijati hribe, to je nekaj tako
 grozovitega, da komaj preneso človeški
 živci.

Kadarkoli in odkoderkoli si človek
 ogleduje goriško okolico, najsi glasen in v
 veselju družbi — ko se pomakne daljnogled
 proti severozapadu, kakor hitro se imenu-
 je Oslavje, ugasne blesk razposajenih oči.
 »Oslavje!« Navzoči se spogledajo in vse
 umolkne.

Kdor ne pozna okolice, se lahko moti
 v gričih pred mestom, Oslavje si zapomni
 takoj. Sredi vzklike, cvetoče, opojno pisa-
 ne prirode se šopiri rumen madež. Rabiti
 moramo besedo »rumen«, ker prave
 označbe za to barvo nimamo. Še-le naša
 kultura je izumila to barvo, ki je nekako
 v sredi med barvo ilovice in mrtvaške pol-
 ti, med barvo čreslja in žvepla. Bledobna
 se sveti iz pisanega okvirja, kakor luknja
 v okolici, kakor škrlta v sicer lepem zo-
 bovju. Tudi oni v soški armadi, ki niso bili
 nikoli na Oslavju, je poznajo, vsi poznajo
 cerkveno brdo z Oslavja, mrtvi hrib.

Cesta je bila izkopana tu globoko v
 zemljo. Nekod pač drži na cilj, nevidna so-
 vražniku. zgrajena ponoči z nepopisnim
 trudom. Po nji se pride lahko do podnožja
 griču brez nevarnosti in skrbi, a tudi vidi
 se nikamor ne. Potem se dvigne, zareže
 v pobočje, ki ni drugega kot vodni naplav,
 a zdajci se dospe sredi rezervne postoj-
 janke, kjer sedi moštvo pred zakloni in se
 solnči. Globoka tišina se razgrinja, in da
 ni treba preko krvnih sledov in mimo
 šrapnelskih pušic, bi se človek niti ne
 domislil, kje da je. A nenadoma prejenja
 cesta pri poslednji razstreljeni hiši — više
 gor ni razvalin ni več — in pred člove-
 kom ni drugega kot jarki: dostopni jarki,
 strelski jarki, kritja, rovi. Tu se vendar na
 površini ne sme napraviti koraka, ker bi
 sovražnik videl vse. Oslavski grič ne stoji
 prost kakor Podgora, tudi nima tako ostre-
 ga grebena. Sovražne postojanke pri Sv.
 Florjanu in na Sabotinu se dvigajo nad
 njim kakor nad krogom nizkih gričevij in

vsako gibanje zapazi sovražnik. Ves pro-
 met se mora torej omejiti na jarke in tako
 je vsa skupina teh brd prevrtna z omrež-
 jem lukenj, votlin in rogov. »Jarek« se ja-
 ma v tem labirintu komaj da imenovati,
 zakaj ta zemlja je mrtva in kopati ni mo-
 goče več v nji. Izpremenila se je v prah,
 moko, sipino, ne sprijema se več, ne drži
 se več ogródja, ogródja sploh nima več.
 Znano nam je, da najmočnejši moč mrtev
 ne more stati na nogah. Da je mogoče tudi
 zemlja, ki se ne drži ničesar več, to je po-
 kazala vojna. V tej zemlji ni mogoče po-
 kopavati mrličev, ker jih vrne. V nji ni
 mogoče postaviti žičnih ovir, ker ne drži
 pokonci opor. Nanjo ni mogoče opreti de-
 ske, voda se ne odteče na nji, a tudi po-
 sreba je ne. Ničesar neče storiti več ta
 zemlja; — mrtva je.

Usodi moštva se komaj da primerjati
 ta usoda. Usoda te zemlje je pretresljiva.
 Koliko mož je umrlo tukaj — koliko jih
 leži še tod okrog — da ima vsaki od njih
 mater, ženo, hči ali nevesto, komu je še
 do tega. Čudovita sebičnost, ki jo je razse-
 jala vojna in jo zanje sedaj, je rodila v
 vseh borilcih posebno čustvo, da se vsako-
 oklepa življenja tem silneje, čim več
 popada tovarišev okrog njega. Ta vse
 premagujoča volja do življenja v očigled
 smrtnemu boju tovariševemu je kriva, da
 se lažje pride preko gorja, lažje, kot si
 bodo mislili naši potomci. Menda je vojna
 sploh mogoča le radi tega v boju se rode-
 čega in rastočega brezčutnega neusmilje-
 nja, ki po izkušnjah sedanje vojne otopeva
 vedno bolj oko borilčeve, čim več se ko-

piči pred njim siromaštvu, nesreče in gro-
 zote. A biti priča temu, kako umira pri-
 roda, tega ne prenese nihče. In oslavski
 grič je bil ubit, mrtev je, kakor toliko ljudi
 na njem.

V jarkih stoji voda ponekod pol metra
 visoko. Moj spremljevalec me prenese
 preko najhujših mest. A kmalu dospava
 do še hujših in tedaj zacopotam naravnost
 v miako. Pozneje niti čutila nisem več, ako
 sem se do kolen pogrezala v kalužo, da so
 tako luščile težke kepe ilovice od škorn-
 jev, mi je celo olajšalo hojo. Da se more
 na Oslavje, je največ odvisno od obuvala.
 Seveda tudi od živcev.

Zakaj na svetu so ljudje, ki ne prenese
 mrliskega smrada. Seveda oni polki, ki
 branijo Oslavje, so se navadili nanj.

Meni so svetovali, naj vzamem forma-
 lina seboj. Pozabila sem ga, a ni mi bilo
 žal. Zakaj ako hočem pripovedovati svetu,
 kako ljudje, živi ljudje stanujejo mesece in
 mesece skupaj z mrličji, tedaj moram vsaj
 enkrat dihati z njimi isti zrak.

A zdi se mi, da sem preslabotna, da
 bi pisala vtise. Pogled je pretežak. Na-
 vadno mi pripovedujejo ljudje vsega raz-
 ličnega, navadno opazujem, poslušam, pa-
 zim, skoro nehote. Tu mi ni mogoče. Saj
 se komaj zavedam, da živim. Moj vodnik
 me opozarja na to in ono, ne razumem ni-
 česar. Groznica me drži v krempljih.
 Oslavje, mrtvi hrib mi stiska srce.

Čisto spredaj se ustavimo pri prisluš-
 kujoči straži. Veliki oddelki jarkov so čis-
 to brez moštva, nikjer ne trpi hrib po-
 stojanka. Ne more se storiti ničesar, ka-

morajo hudournike. Z vsakega novega vrha, z vsake čeri se mora vreči sovražnik v boju moža z možem. Z naskokom so se polastili zopet trdnjave, na katero so bili Italijani ponosni in so bahali, da je nezavzemljiva. Posadke naše bojne črte pri Lusern, Venezia in na Dosso del Sonno so bile celo leto izpostavljene težkim topovim in mnogim velikim napadom sovražne pehote, a njih hrabrosti in vztrajnosti izročeni utrdbe niso prepustile sovražniku. Italijanske oklopne utrdbe so se pa zrušile še pred naskokom naših vojakov liki peščeni gradovi.

Kaj bo začel Cadorna?

Bern, 29. maja. Polkovnik Stegemann piše v »Bundu«: Avstrijska ofenziva, ki je izstopila iz južne Tirolske, gre vztrajno proti trdnjavama Asiago in Arsiero. Svoja krila vleče polagoma za seboj in da jasno spoznati, da se za napadalnimi skupinami vrše velika premikanja, ki imajo namen spraviti močnejše sile iz ozkega, pa globokega operacijskega prostora v osrednje. Napad se širi, zato skuša italijansko vojno vodstvo prostor Asiago-Arsiero-St. Antonio za vsako ceno držati, nima pa zato več popolnoma prostih rok, ker Avstriji napadajo tudi v dolinah Adige in Brente, da bodo mogli na krilih učinkovati na severne armade, katere so dovedli Italijani v varstvo Asiago-Arsiero-Schio. Ker je padla tudi oklopna utrdba, morejo Avstriji že obstreljevati Asiago in Arsiero kakor tudi dolinska pota, po katerih skušajo Italijani priversti svoje rezerve. Vprašanje je, koliko težke artiljerije so mogli v visokem gorovju spraviti za seboj, da bodo lahko drugi del ofenzive artiljeristično uvedli. Če se bo Cadorna omejil na organizacijo obrambe, ali če bo segel po obsežnih protiodredbah, živnega značaja, se še ne more spoznati. Ker razpolaga Cadorna z ugodnimi zvezami, je gotovo, da bo ali pa je že uvedel vsaj sistematično obrambo. Končno je umljivo, da svojih rezerv ni imel v ozkih dolinah, marveč daleč zadaj, in mora ofenzivo šele razviti.

Zgornji Italiji žuga nevarnost.

Rotterdam. Vojaški strokovnjak lista »Rotterdamscher Courant« sodi: Če se posreči Avstrijem, da ne premagajo le težav ozemlja, marveč tudi trajne italijanske obrambne črte in če zasedejo železnico Videm — Treviso — Padova — Verona, morajo Italijani izprazniti severno Italijo, da jih ne odrežejo. Italijani so že opozarjali večkrat na to nevarnost in zato niso pošiljali čet na Francosko.

Francózi upajo, da zadrži trdnjava Asiago Avstrije.

Genf. Polkovnik Russet in general Berthaut upata, da zadrži trdnjava Asiago

Avstrije, ki morajo vzeti vsak vrh zase, vsaj toliko časa, da more Cadorna dograditi svoje obrambne postojanke.

O nadporočniku Albinu Mlaker

(v uradni brzojavki je stalo pomotoma poročnik) si listi še niso na jasnem, kje je doma. Sinočnji »Grazer Tagblatt« piše, da je sin nadzornika meščanske ubožnice Franceta Mlakarja v Gradcu, današnja izdaja istega lista pa popravlja, da je Mlaker Ptujčan. 25letni častnik je sin višjega revidentla južne železnice v Ptujju g. Mlakerja. Ko je dovršil šest gimnazijskih razredov v Ptujju, je šel v kadetnico v Hainburg. Mlaker se je odlikoval že na ruskem bojišču. Neka vest, ki nam je danes došla, pa pravi, da je Mlaker iz Podmelca na Goriškem. Skoro gotovo pa bo resnična vest, da je nadporočnik Mlaker, ki je vdrl v oklopno utrdbo Casa Rotta, iz Ptujja.

Naše izgube v vojski z Lahi.

Vojni poročevalci budimpeštanskih listov pišejo: Mogočno delo naših težkih topov je vzrok, da so ostale naše izgube veliko nižje, kakor mora računati ob napadu vsako vojno vodstvo. Zgodilo se je na primer, da je naš polk, ki je vzel z naskokom sovražne postojanke, izgubil le 50 mrtvih in ranjenecv. Pribiti se mora, da naše težko topništvo pred napadom na Italijane ni napredovalo naravnost čudovito ne le kvantitativno, marveč tudi kvalitativno in da je zelo presenetilo. Zaplenjene 28 cm italijanske havbice niso deli topov, ki so jih našli v trdnjavah, marveč so jih osvojile naše čete v odprtih bojih za postojankami italijanske pehote. Po laških poročilih so jih Lahi razstrelili, a zdaj so se že pač tudi Italijani prepričali, da teh topov na njih lastni strani niso razstrelili.

Naše topništvo.

Kakor se poroča iz Milana, so tam razširjene vesti, da ima Avstrija nove topove, kateri naravnost strašno učinkujejo. Najmočnejši zakopi in utrdbe so proti tem novim topovom popolnoma brez vrednosti. Italijanski vojaki, ki se vračajo iz boja, pripovedujejo strašne stvari o avstrijski artiljeriji, proti kateri je italijanska armada skoro brez obrambe.

Odstavljeni laški generali.

Lugano. Severnoitalijanski listi javljajo: Po prvih neuspehih na južnem Tirolskem so odstavili vse generale, ki niso bili kos svoji nalogi.

Ostra rumunska sodba o Italiji.

Bukarešt. »Moldova« objavlja članek, ki zelo ostro oboja nastop Italije. Pravi: Italija je storila z napovedbo vojske Avstriji, s katero je bila zvezana nad 30 let, največje izdajalstvo, kar jih pozna zgodovina.

Vina. Vsi zofismi ne spravijo s sveta dejstva, da je to storila v svetem samoljubju, upajoč, da si prilasti brez velikega truda tujo last. Račun je pa bil napačen. Italija je izgubila dozdaj pol milijona mož, izdala je 10.000 milijonov, popolnoma je uničila svojo trgovino in obrt in svojo gospodarstvo bodočnost za dolgo dobo, da je zasedla nekaj razpadlih in zapuščenih vasi, pusta in zasnežena pobočja, od tam jih pa zdaj pade s težkimi izgubami. List opozarja na veliko zgodovinskih podatkov, po katerih Italijani niso upravičeni do zemlje, ki jo zahtevajo in sodi, da tudi sedanja vojska Italije ne urvstvi med zmagojuče narode.

Anglija pritiska, naj napove Italiji Nemčiji vojsko.

Lugano. Italijanski ministrski svet se bo v svoji prihodnji seji zopet pečal z vprašanjem vojne napovedi Nemčiji na pritisk Anglije.

Proti Salandri.

Lugano, 29. maja. Socijalisti so v zbornici, ki se bo sešla 6. junija, vložili tri interpelacije proti kabinetu Salandra-Sonnino.

Giolitti nastopi v zbornici.

Iz Montreux se javlja: V Rimu govori vse o Giolittiju. Rimski poročevalec lista »Journal« v Parizu je prosil, naj bi mu Giolitti dovolil razgovor. Odgovoril mu je, da namerava govoriti v zbornici. Laški listi pravijo: On, ki se vrača, je stopil iz sence, ker ne more dlje molčati. V Italiji razpuščajo zdaj zadnje nemške tvrdke, velebanke in velika podjetja.

Švicarski župnik Nosedo pri naših vojnih ujetnikih na Sardiniji.

Avstrijski vojni ujetniki na negostoljubnem otoku Asinara so žrtve prve srbske vojne. Njih število je znašalo v Srbiji najprej 75.000 mož; ob prehodu preko Albanije povodom končno veljavne srbske umikanja in raznih boleznih veliko pomrlo, ostale so pa spravili v Drač, odkoder so jih italijanske ladje prepeljale na Asinaro. Težave, da se izboljša usoda naših vojnih ujetnikov, so pa velike: tako jim morajo voziti pitno vodo na posebnih ladjah iz Genove. Doslej si ni upal noben član nevtralnih komisij osebno obiskati ubogih ujetnikov. Ko je župnik Nosedo naznanil svoj sklep, da se poda na Asinaro, mu je skušal prejšnji vojni minister general Spingardi odsvetovati, češ, da je le prenevarno. Vrli tesinski duhovnik pa je trdovratno vztrajal na svojem sklepu in 15. maja 1916 je res prišel na Asinaro, kjer so ga civilne in vojaške oblasti najprijazneje sprejele, vojni ujetniki pa priščno pozdravili. Mudil se je na Asinari 5 dni in delil dušno in telesno tolažbo. Ob svoji vrnitvi je bil gost nadškofa v Sassari; sedaj je dospel v Rim, kjer bo sprejet v avdienci pri sv. očetu.

Boj velikanov.

Pod tem naslovom je priobčil Arnaldo Fraccaroli v »Corriere della Sera« naslednji opis:

S cerkvenega stolpa v Asiagu zadone trije udarci ob zvon. S stolpov drugih vasic, ki se jasno črtajo na visoki planoti Sedmih občin, odgovore v zboru zvonovi v kratkih silnih udarcih. Širna s snegom ovenčana planinska terasa je videti v kristalni jasnosti tega pomladnega jutra kakor posejana s hišami in cerkvenimi stolpi. In vas za vasjo oddaje sporočilo dalje, bije plat zvona. Sovražna letala priteri mole iz površine. Zavitek z obvezami visi razvit prav do mojih nog, tako rumen kot hrib sam. Kos nogavice je iste barve in klobuk se ji prilaga prav tako. Meni na levi leži zlomljena lopatica, nad menoj razbito puškino kopito, avstrijske in laške patronske torbe leže okrog. Tudi dve ročni granati, kos žične ovire, cunje, kosi obleke.

Kot otrok sem pletla vzorčni povoj, vsakih deset vrst drug vzorec. Tak orjaški povoj je Oslavje. Dva metra globoko tiči predmet ob predmetu. Tudi noge in glave, glave in noge.

Mož se vrne. Prosti smo in smemo oditi. Na mestu gospoda Fedra ždi druga straža, Dalmatince, ki se prav nič ne zmejni za nas. Da bi se čudil o našem prihodu, ali ne bi bilo delo odveč? Mož se tudi ne bi čudil, ako bi udarila granata. In ni eden onih, ki ne morejo prenašati mrliškega smradu.

Italijani ne napadajo več Oslavja. Zdi se, kakor bi jih odganjala groza. Le streljajo še sem in se zabavajo s tem, da premešavajo brozgo. Njihove granate namreč ne izkopavajo več jam, ker ni ničesar razstreljivega več. Le mrličje, patronske torbe, razbita kopita in ostalo zbero v drugačne skupine. »Tvorba novih skupin« se vrši na Oslavju dan na dan.

Na cerkvenem brdu, na najskrajnejšem grebenu, na poslednjem ostanku zaslule cerkve si odpodijemo nekoliko. Tu je malo bolj suho, zakaj nekaj kamenov granitnega cerkvenega obzidja se še drži na površju, da lahko sedemo nanje. Sem Lahi ne streljajo prav pogostoma, ker vedo, da

hajajo! Dan na dan prihajajo sovražna letala. Na letališču v Persnu se vzpno na ono stran Caldonaškega jezera ob cesti v Trident, prelete pogorja, da poizvedujejo in mečejo bombe.

Dva udarca zvona — prvo znamenje. Prebivalstvo ne izgubi glave: saj gre vse dni tako. A ukrenejo se priprave. Vrata se zapro, kdor je na cesti, se stiska ob zidovih, da more v trenutku nesreče zbežati v kako hišo. Kmetje in ženske na poljih se razkrope in puste delo, dokler ne mine nevarnost.

Visoko v solncu se bliska sovražnik. Obrambni topovi zagrme. Beli oblaki se obešajo na blesteče vozilo. Enkrat so eno sestrelili...

Vrste tovornih avtomobilov, natovorenih oslov, dolge proviantne kolone slede druga drugi na vseh potih in stezah. Na najvišje gorske vrhove, k fortom v kraljestvu snega morajo spravljati živila in municijo. Tu krog Asiaga in Tonzee so vse gore artiljerijske postojanke, strašno utrjene redute. To je vojna oboroženih velikanov, ki se od daleč iščejo, otipavajo in pobijajo. Črne vrste, ki se pomikajo po belih cestah navzgor in navzdol, se nenadoma ustavijo. Osli, vozovi, motorni vozovi obstoje na potih nepremično. Vozniki so poskakali na tla in se zatekli v dolbine, ki so povsodi vsekane v ta namen v skalne stene. In šele ko je prešla nevarnost, se črno mrgolenje po belih cestah zopet nadaljuje.

Besna bitka, ki se s kratkimi odmori že enajst mesecev odigrava med temi gorskimi bastijami, postaja sedaj vsled nasilnega čina, ki ga nameravajo Avstriji v tem odseku, nezaljšano ljuta. Avstrijska ofenziva v Suganski dolini je v zvezi z nastopom na vicenskem pogorju pri Asiagu in Tonzee. Tu so vrata Italije, tu je zgradila Avstrija svoje najmočnejše utrdbe, da dvigne vrata na njihovi za nas najšibkejši točki iz tečajev. Orjaški pas utrdb, redut, okopov, mnogoštevilne črte strelskih jarkov in neštete žične ovire je usvarila tu Avstrija. Fenomenalna bariera! S strmih višin malih, v led in skalo izkopanih opazovalskih postojank vidiš globoko pod seboj, ob vznožju strmih gorskih sten, živozeleno dolino Brente in dalje proti zapadu cesto v Trident, ki se vije krog nebesnosinje miru jezerov Levico in Caldonazzo — cesto naših vročih želja, to cesto, po kateri dovaja sedaj Avstrija vedno nove čete in vedno nove topovske množine.

Avstriji merijo na Vicensko dolino, če se dvignejo k zamahu proti visokim planotam Asiaga in Tonzee, proti Campomolomu in Costonu d'Arsiero. Ofenziva proti našim postojankam v Suganski dolini ima le preprečiti zvezo naših čet, onemogočiti razbremenilno ofenzivo. In v svojem prodiranju se opirajo na cel venec fortov. Lusernski in oni visoko gori na vezenskem vrhu so skrajne točke avstrijskih črt na visinskem hrbtu doline Assa. Vezeno v višini 2000 m je njihovo oko, ki ima pregled noter dol v Sugansko dolino. Treba ga je videti od tu doli, kako kraljuje močan in grozeč nad vsemi drugimi vrhovi, da se pojmi vsa njegova važnost. Mi se poginjamo proti njemu s svojimi udarci. Udrli smo vrzel v observatorij tam gori, toda Avstriji so se zatekli na nasproti ležeče gorske rame v vzdane jamske postojanke in od ondi jih ni pregnati. V sredi te trdnjavske črte se dviga kvišku fort Busa di Verle, sprednja straža doline Assa. In ob

Naše čete pri Arsieru in Asiagu.

kor da se včasih pregazi brozgo in postavi posameznih straž, ki stoje na deskah, položenih po nji.

Stražnik se silno začudi ob mojem prihodu. A ne morem reči, da bi me bil baš vesel. Tu se namreč razloči vsak šum od postojanke do postojanke, tja preko in sem takisto. Mož položi prst na usta in nam razburjen namigne, naj se potajimo nizdolu. Častnik ga vpraša, kako se piše. »Feder«. In od kod je. »Iz Lvova.« Jaz bi bila rada vedela, kako dolgo mora ždeti tu. »Eno uro,« pravi moj vodnik. »Dve,« popravi naglo stražnik. In nemirni, inteligentni obraz gospoda Fedra se nabere pri tem v tako smešno žalostno očitajoče gube, da moram navzlic vsemu prasniti v smeh.

Torej še smejeti se ni nemogoče na Oslavju. Torej sem še živa in tudi še pri pameti menda in pri zavesti. Razum se mi obrača iznova k zemskim stvarim, hrib izgublja do mene svojo moč. Prav hvaležna sem gospodu Fedru.

Baš se hočemo oprezno zopet potisniti nazaj, da ne bi izdali moža, ki bi moral potem prebaviti najbrž kak šrapnelski strel, namenjen nam, ko prihumi brez ozira na stražo na nas patrolja ter nas meni nič tebi nič aretuje. Poročnik stotniškega poveljstva je čul, da se gresta častnik in neka dama izprehajati na Oslavje. Pomotoma ni dobil obvestila o mojem posetu, kar navadno vedno javijo pristojnim oddelkom. Moj spremljevalec je prišel komaj iz Galicije in možto ga ni poznalo. Da se v tem kraju pokaže civilna oseba, je nezaljšana, ki se je ljudem jasno čitala z

obrazov, še nikoli takega, odkar traja vojna! Tu ne pomaga nobena listina, noben pečat, nobeno pojanilo. Z njimi moramo, pa je.

Hltila bi se, ako bi trdila, da mi je bilo prijazno pri sreči. Le obupni izraz na obrazu gospoda Fedra je bil malo smešen. Da je odveč vsako njegovo miganje ob tolikem šumu in nemiru, ki je nastal, to je sedaj spoznal. Udan v božjo voljo nas je spremljal njegov pogled, zakaj morali smo se oditi mu visoko nad glavo in se pokazati v vsji velikosti, ker druge poti ni bilo do poveljstva. Jarek, ki je vodil tja, je zasul večeraj sovražni strel in morali smo pred rojno črto. Čeprav škropi ilovica in voda do pasu, čut lepote se ne gane tu. Meni je naglo razumljivega marsikaj.

Tako vesel, kot bi moral biti kritik skrbnosti prednjih straž in čuječnosti inšpekcijskega častnika, mojemu tovarišu vendar ni bila prav nič všeč. Napisal je na posetnico nekaj besed in jih poslal strogemu poročniku. Seveda sva morala navzlic temu do bližnje straže; ta je odšla in ostala dva moža sta naju vzela v sredo. Bodalo na desni, bodalo na levi, Lahi pa petdeset korakov proč. Bes te pletaj, položaj res ni bil šaljiv.

Vendar sem, dočim sva morala čakati tako zavarovana, dobila še dosti naglo toliko poguma, da sem se ozrla krog in krog. Gledala sem rumeno zemljo, v kateri sem tičala in videla, da ni nobenega praznega koščka. Na majhnem polju, ki sem je mogla prezetati, sem našla do sto različnih predmetov, dalje nisem štela. Seveda so vsi predmeti razbiti in polomljeni, neka-

je tu nevtralni pas med frontami, na katerem se ni lahko obdržati. Tako je ostalo gori še nekaj razvalin, katerih se ni pogoltnil hrib, kakor je pogoltnil vse ostalo, kar je imel na hrbtu.

Cvetoče, blaženo selo je stalo nekoč tu. Cerkev v čast božjo in gostilna v telesne potrebe.

Od tu se lahko pregleda pet italijanskih črt, ki jih je zgradil bivši zaveznik, ki je prihruamel kot odrešitelj, pred še neodrešeno okolico. Tako se ukoplje rešitelj pred fronto, katero je nameraval prodreti.

In potem je treba dalje, ure in ure daleč po jarkih, jarkih in jarkih. Kritja ne dajejo nobenega več, vsak strel jih razruši do dna. Izpoznati se človek ne more, vsak dan drže jarki v drugo smer, zakaj izkopljejo jih skoro tako naglo, kot jih razrušijo strelji. Povsod vidimo lahko uspehe granat, vse razkopljejo do dna in obrnejo s tal na vrh. Varovati se jih ni mogoče, kogar zadene, zadene. In kdo vidi, kam je zadelo, se veseli, da danes še ni zadelo vanj. Na mnogih krajih so poskušali zgraditi varnostnih zidov s tramovi, cementom in kamenjem; zaman, razpadli so. Karkoli bi človek rad napravil in zgradil, zastonj, hrib je mrtev in ni za rabo.

Tega mrličja, ki je oslavski grič, ne damo iz rok, vedno je trdno v naši posesti. Tako bode pisala zgodovina. A kdo bode pisal, k a k o je bilo mogoče, da se je obdržalo Oslavje?

Prišedši še-le nizdolu proti Pevmi, smo mogli v zaklone. Tu sem govorila z

vzglavju se steguje kvišku od vrha do tal z žičnimi ovirami in strelskimi jarki obdani Basson, kakor prava pravcata bastija. In dalje naprej se pomaljšajo trdnjavske naprave Wiatza in Oberwies, Belvedera, Malgo Cheria, Somma, Sommo Alta v skoraj neprekinjeni verigi — nepregledno število kolosov, kiklopski zid, ki zabranjuje naše prodiranje ter pospešuje avstrijski pohod v italijanskem ozemlju.

V divjeraztrgani skalni pokrajini teh gorskih vrhov, ki skušajo drug drugega premagati v strašni bojni tekmi med nebom in snegom se izgubljajo nikomur podobne rdeče-žolte oklopne glave gorskih velikanov v sopari oblakov in megle kakor pod čudotvornim pokrivalom premočnejših bajnih junakov. Strahoten je v tem veličastvu gorskega sveta strašni zid visoko v ozračju ogenj bruhajočih topov in oklapnih utrd. In gigantski boj se nadaljuje ob dolgotrajnem pobobnevanju strelnih treskov dan za dnevom.

× × ×

Italijani in Jugoslovani.

»Frankfurter Zeitung« poroča 28. iz Lugana: Navzlic vsem Pasiečevim naporom in izjavam v Petrogradu in Rimu še vedno obstoje stara italijansko-jugoslovanska nasprotja glede interesov. To dokazuje članek posl. Torreja v »Corriere della sera«, ki ne napada samo jugoslovanskih propagandistov v Petrogradu, Londonu in Parizu, ampak tudi angleške in francoske politike, ki podpirajo jugoslovansko propagando. Torre pravi, da ti ljudje niso spoznali italijanske pravice in zgodovine in pomena te vojne. Italija mora odločno pobijati prenapete jugoslovanske zahteve in razpoloženje, ki iz teh zahtev nastaja po Evropi glede razdelitve Adrije. Italija se ne more odpovedati svojim zahtevam, ki jih je vedno stavila proti Avstriji, v korist kake bodoče jugoslovanske države, niti ne more dovoliti, da bi se to vprašanje rešilo na podlagi gole statistike. — Vsi ti laški prepriki kažejo: kakor je Italija svoj čas trdovratno oboževala načelo narodnosti, tako ga sedaj dosledno proklinja in zatajuje. (Op. ur.)

Italija izdala 8736 milijonov lir.

Lugano, 30. maja. (K. u.) Profesor Enaudi je izračunal na podlagi izkaza državnega ministrstva, da so izdali pred koncem aprila 7.680 milijonov lir, zadnji mesec pa okroglo 650 milijonov lir. Aprila so ostali dolžni 264 milijonov lir, v gotovini so pa izplačali 142 milijonov lir.

Vojska z Rusi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 29. maja. Uradno poročajo: Močne ruske sile poizkušajo v zadnjih dneh, da se približajo s strelnimi jarki in s podkopi naši besarabski bojni črti. Ogenj naših topov in metalcev min prepreejuje vse delo sovražnika. Sicer nič novega.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 29. maja. Wolffov urad: Nič novega.

Vrhovno vojno vodstvo.

RUSKO URADNO POROČILO.

Petrograd, 27. maja. Južno od otoka Dalen je obstreljeval sovražnik naše postojanke z bombami in z metalci min. Rav-

no tam je obstreljevalo istočasno sovražno topništvo odsek postojank, nakar je napadel sovražnik krit z močnim ognjem. Naš ogenj je ustavil napad. Na ostali bojni črti ogenj topov in pehote in nezatni boji med poizvedovalnimi četami.

RUSKI NAPADI V BESARABIJI IN VOLINIJI.

29. maja. Vojni poročevalci pišejo: Zdi se, da se ozirajo Rusi na vedno glasnejše zahteve laških in francoskih listov po pomoči in da poizkušajo s protinapadi izboljšati slab položaj zaveznikov. Rusi so poizkušali približati se naši bojni črti v Besarabiji. Poizkuse je zadel ogenj naših topov. Tudi v Voliniji postajajo Rusi živahni. Zbrali so več čet proti armadi nadvojvode Jožefa Ferdinanda, vzdali so več topov, posebno težkih in so poizkušali vzeti na predpolju več opirališč za bodoče napade. Na uspeh sami ne upajo.

RUSIJA IZGUBILA V VOJSKI 17.000 ŽELEZNIŠKIH VOZ.

Sofija. »Utro« poroča: Rusija je izgubila v dosednji vojski nad 17.000 železniških voz, katerih ji ni mogoče nadomestiti.

VELIK POŽAR V PETROGRAJSKI PALAČI RUSKE ADMIRALITETE.

Stockholm, 29. maja. V petrograjski palači ruske admiralitete je izbruhnil požar istočasno na glavnih stopnjicah, v arhivu in v sobi za telefon. Požar se je širil strašno hitro. Uradniki so bili grozno preplašeni, ker je uničil požar stopnjice. Petrograjski gasilci so prepozno prišli, ker je bil uničen telefon. Minister mornarice Grigorovič je le z veliko težavo ušel smrti. Skočil je iz tretjega nadstropja. Ministrov pomočnik, general Murajev, je močno ožgan. Škoda je velikanska; veliko raznih spisov je uničil požar. Navtični oddelek je popolnoma uničen, kakor tudi arhiv. Pravijo, da je iz masčevanja povzročil požar nek višji uradnik.

ZASEDANJE DUME IN RUSKEGA DRŽAVNEGA SVETA.

Petrograd, 29. maja. (Kor. ur.) Duma in državni svet sta pričela zopet zborovati.

Dogodki na Balkanu.

Spopadi ob reki Vardar.

Lugano. »Secolo« iz Soluna: Po primeroma mirnih zadnjih dneh se je zopet razvil več spopadov na desnem bregu reke Vardar, a večjih podjetij še ni pričakovati.

Grška in boji v dolini Strumice.

Lugano, 29. maja. »Secolo« poroča, da oficijelni krogi povelje garniziji utrdb Rupal, da naj z ozirom na nemško in bolgarsko zahtevo izpraznijo, opravičujejo v tem smislu, da bi vlada drugače kršila nevtralnost. Grška mora Nemcem in Bolgarom priznati prav tiste koncesije, kakor Anglezem in Francozom.

× × ×

Bosanska kriza.

Z ozirom na Greyev govor izraza dunajski napoluradni »Fremdenblatt« prepričanje, da bi Grey nikdar ne dovolil, da se irsko vprašanje rešuje na kaki konferenci. Za monarhijo bi bil pravi samoumor, če bi se uklonila sklepom konference, v kateri bi Rusija, ki je stala zadaj in hujskala Srbijo, in Anglija, prijateljica in zaščitnica Rusije, odločevali kako daleč da sme iti

Avstrija, ne da bi kršila srbsko suverenost in neodvisnost. Kdor je monarhiji pustil samo izbiro med odpovedjo in vojno, ta je bil njen pravi sovražnik in pravi povzročitelj svetovne vojne. Grey na balkanski konferenci ni bil nepristranski, ampak se je ententa pri tej priliki pokazala v tesno sklenjeni vrsti. Povsod bo imelo zadnje besedo orožje in s takim umevanjem položaja smo mi lahko zadovoljni.

Pasievo potovanje.

Kakor poročajo listi, se je srbski ministrski predsednik Pasie vrnil v Solun zelo nezadovoljen z uspehi svojega potovanja. V vseh glavnih mestih štirispোরazuma je žel le pomilovanje. V Petrogradu je obljubil zunanji minister Sazonov, da bo Rusija zastavila ves svoj vpliv, da dobi Srbija svoje stare meje, to se pravi meje, katere je imela pred balkansko vojno, in v najboljšem slučaju še kosček Bosne in Hercegovine. Rusija hoče vse storiti, da prepriča, da bi se preostalih 100.000 srbskih vojakov podalo zopet v ogenj in tako žrtvovali zadnje moše Srbije. Sazonov je pa izjavil, da bo v tem oziru naletel na hud odpor pri Francozih in Angležih, ker hočejo preostale srbske čete za vsako ceno porabiti za stvar štirispোরazuma. V Italiji je Pasie dosegel, da sta Salandra in Barzilaj priznala Srbom pravico do pristanišča ob Adriji.

Kruh v Srbiji.

»Belgrajske novine« poročajo, da je belgrajsko okrajno poveljstvo dalo popisati in pod zaporo vse mlevske izdelke in žito. Odraščen človek dobi na mesec 9 kg moke ali 12 kg kruha, otroci 4 in pol ali 6 kg.

× × ×

Novo ententno nasilstvo proti Grški.

Atene, 29. maja. »Nea Himer« poroča: Angleško brodovje je priplulo pred pristanišče Nauplia in je obstreljevalo ter zažgalo tamošnje velike zaloge petroleja. Nauplia leži ob Argolskem zalivu na vzhodnem obrežju Grške in je eno najvažnejših grških pristanišč. Šteje okoli 10.000 prebivalcev. Na gradu, ki obvladuje mesto, je danes državna kaznilnica.

× × ×

Požar blizu gradu rumunskega kralja.

Bukarešt, 29. maja. (Kor. ur.) Opolnoči je izbruhnil požar blizu kraljevega gradu Hotročni v tvornici patronov, ki je povzročil več eksplozij. Kralj je osebno vodil gašenje; požar so pogasili čez dve uri. Velike škode ni; ena oseba je lahko ranjena.

Rumunija in osrednji sili.

Bukarešt, 29. maja. Take Jonescujev glasilo pravi, da položaj v Rumuniji danes lahko velja kot pojasnjen. List pravi: Bratianu, ki se je dalj časa pogajal z en-

K bojem za višino 304 in »Mrtvi mož«.

ljudmi, vpraševala po takih, ki so se borili v januarju pri zopetni osvojitvi. Prav veliko jih je bilo, ki so že pet mesecev bili tam, med mrlji na mrtvem hribu.

Oslavje so bili vzeli, kar je splošno znano, meseca novembra Italijani. Vsak uspeh, takisto oslavski, so razobnali, kar se je dalo. Dne 24. januarja so Oslavje izgubili zopet. Tedaj seveda niso zažgnali toliko hrupa. A tudi pri nas se ni dosti pisalo in govorilo o tem. Čisto priprosto smo »zopet vzeli« cerkveno brdo in v Avstro-Ogrski in Nemčiji je bila to stvar, umevna sama po sebi. Jaz pa, ki stojim tu, ne morem razumeti in se vprašujem vedno zopet, kako je bilo to mogoče. Sredi med sovražnikom, v njegovem obličju in pred njegovimi ognjenimi žreli. Kako?

Rada bi izvedela od ljudi, staviim natančna vprašanja, rada bi čula posameznosti, malenkosti, kako se je vršilo. A ne znajo pripovedovati, čeprav bi radi. Škoda!

Lažje je seveda, da lahko s prstom pokaže na okolico. »Tu smo stali mi, tam Lahi.« — Tu — je nizek griček proti mestu, tam — je cerkveno brdo samo. Vmes je ozka, soteski podobna dolinica, tudi ta je vsa razstreljena. Pobočje, obrnjeno vanjo, je bilo močno utrjeno. Takrat je bil hrib še živ in je nosil odre in žične ovire. In preko njih so navalili naši. Kako je bilo? Vidim, kako bi mi mož ustregel rad. »Ob petih smo torej odšli, ob šestih smo bili tam.«

Nadporočnik, ki je poveljeval tu, je izpopolnil opis nekoliko. Predvsem je bila

velikanska priprava na naval po topništvu, ki je od 3. do 5. iz 108 topov izstrelilo 30.000 streliv na greben. V tem se je znčilo in prišel je ukaz, naj naskočimo.

»Dolj v soteski,« je povzel sedaj mož, vesel da je našel nit k pripovedovanju, smo že srečali polentarje. Po dvajset, trideset, da, do šestdeset jih je bilo skupaj. Kakor prismojeni so bili, jokali in plesali so od veselja, da so bili pri nas. A mi dalje. Kupi mrličev so ležali tam. A mi dalje. Kar smo dosegli živega, smo pobili. Onj pa nas.

»In ob šestih smo bili tam,« ponovi prvi pripovedovalec.

»In potem?«

»Potem smo se vrnili.«

Nisem razumela in obrnila sem se k častniku, ki naj bi pojasnil zopet.

»Drugača ne vem,« je pristavil mož.

»Drugo jutro so me poslali proč. Ranjen sem bil. Vsi smo bili ranjeni.«

Na kapi sem opazila tri rdeče pasiče, ki so pomenili, da je bil mož ranjen trikrat in se trikrat zopet vrnil v službo.

Nadporočnik je potrdil, da po šesti uri zvečer res ni bilo človeka več na Oslavju. Živega namreč — zakaj Lahj so bili vsi mrtvi ali ujeti, naši so zajeli 1150 mož in 53 častnikov — in 1000 mrličev je ležalo tam, med njimi 300 naših. In na te se je usul laški bobneči ogenj, kot ga ni še čul živ krst. Nihče ni prenesel tega, kdor je poskusil, ni bil dolgo živ.

Dva dni so obstreljevali Lahj grič, a na protinapad si niso upali. Tedaj so napredovali naši zopet, saperji prvi.

Saperji, prvi vedno in povsod! Kadar ugledam njihove znake, se mi stori milo. Nikoli več ne bom srečala saperja, da ne bi se domislila Oslavja.

Ob prvem napadu so zasuli saperji sovražne jarke, ki jih je razstrelilo naše topništvo. Pri drugem napadu so vzeli seboj vreče s peskom in šli preko cerkvenega brda tja na sovražno pobočje. Hrib je bil tedaj že mrtev in hoditi se ni moglo več po njem. Tako so se drsali, pogrezali, copotali dalje, padali je jame, vse v temi, ki so jo razsvetljevale le sovražne žarnice. Na onj plati ni bilo ničesar: nobenega kritja, nobenega jarka, nobene žice. Le luknje, jame in mrliči. Vsak je imel pred seboj dve vreči in tako so se ukopali saperji. Na sovražni plati, v bobnečem ognju.

In potem so prišli za njimi ostali, tik za pehoto telefon. In potem so obdržali Oslavje.

Nekaj mož je bilo, ki so mi pripovedovali le-to, rabeči mnogo manj besed kakor jaz. Eden je menil »tu,« drugi »tam,« in ostalo so mi pokazali s prstom.

Meni so prišle solze v oči in čudili so se. Kaj pa je to takega? Saj so že pet mesecev tu in izvršili so dolžnost, so menili, drugača nič.

Ne moremo dalje, sovražnik strelja. Lahj vidijo vse naše gibanje, njihovi topovi stoje tako blizu, da se razloči odprtine njihovih stališč lahko s prostim očesom, naslika lahko njihove vreče. A streljajo tako po redu, da se lahko počaka in v presledkih poteče preko ozke dolinice. Streljajo baš na pokopališče

tento, se zdaj obrača k osrednjima silama. Če pa je vedel, da se bo njegova politika tako končala, zakaj pa je dal kopati strelske jarke in zakaj je porabil stotine milijonov, da je imel armado v vojnem stanju.

Nova balkanska zveza.

Sofija, 29. maja. »Utro« piše, da je vojaški spor med Bolgarijo, Rumunijo in Grško izključen. Po poročilih iz poučenega vira ni neupravičeno upanje, da si nevtralnici sosedni Bolgarije želita s pomočjo osrednjih sil uresničiti svoje narodne ideje.

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 29. maja. Wolffov urad: Sovražne monitorje, ki so se približali obrežju, je prepodil ogenj naših topov. Nemški letalci so metali uspešno bombe na letališče pri Fournes.

Topniški boj traja z nezmanjšano ljutostjo dalje na obeh bregovih Moze. Brez truda smo odbili dva slaba francoska napada na vas Cumieres.

Vrhovno vojno vodstvo.

Francosko uradno poročilo.

Pariz, 27. maja ob 3. popoldne. Francozi so napadli ponoči na 26. t. m. na levem bregu Moze postojanke Cumieres vzhodno od vasi, vdrli so po trdovratnem boju v vzhodni del vasi in so vzeli več nemških jarkov severozahodno od tam. Ljut protinad Nemcev jih ni pregnal. Vzhodno od višine 304 so Francozi ponoči z ročnimi granatami nekoliko napredovali.

Na desnem bregu Moze je bil popolnoma odbit drugi napad Nemcev, ki so ga izvedli 26. t. m. ob 6. zvečer na sosedne jarke utrdb Douaumont. V Champagni so zelo delovali topovi na obeh straneh v odsekih Villesur Tourbe, Tahure in Navarin in so se ustalili v nekaterih malih delih naše najsprejnejše črte, naši protinapadi so jih pa popolnoma pregnali iz njih. Na levem bregu Moze boj s topovi, z orožjem bojev v jarkih v gozdu Avocourt in v odseku višine 304. Južnozahodno od Mrtvega moža smo zavzeli nekaj kosov jarka in smo ujeli do 50 sovražnikov. Število ujetnikov med našim napadom na Cumieres se je povišalo na približno 100 mož. Zaplenili smo tudi dve strojni puški. Na desnem bregu traja dalje ljuto obstreljevanje pri Haudromont-Douaumont. V gozdu severozahodno od sela Thiaumont smo podnevi znatno napredovali. Na Woevre obstreljevanje na obeh straneh v odseku ob vznožju višin ob Mozi.

28. maja ob 3. popoldne. V Argonih smo zasedli na višini 285 (Haute Chevauchée) južni rob treh udrtin, ki so nastale po razstrelbi nemških podkopov. Na levem

Le košček pokopališča moramo preteči v naglici. Od tam dalje izvolimo daljšo pot v Pevmo, ki je varnejša: »Varnejša« glede naše usode, usoda oslavskega griča je gotova povsem. Italijani ni ne poskušajo več, varujejo se, da bi ga napadali, boje se ga; mrtveca se ne napada več.

Spodaj pa cveto rože, rože, jezero rož. Gorica in okolica dehti v rožnem cvetu, se koplje v rožnem vonju. Sredi rož sem srečala stotnika, s katerim sem bila na Podgori.

»Z Oslavja prihajate?« Obraz se mi je zmrčel. Razumela sem ga in čitala njegove misli, ki so bile moje. A dal jim je tudi duška: »Ali bodete našli Oslavju primernih besed? Težkih, spominskih, a priprostitih besed, ki so vredne Oslavja? Ali jih bodete našli?«

Ne, nisem jih našla. Ne pridejo mi na um, besede, ki bi bile vredne Oslavja. Ali jih je sploh? Morda jih najde kdo drug za menoj, za trideset, petdeset let, ko bodo tudi na Oslavju cvetele zopet rože.

Kdo drug utegne morda s pomočjo teh zapiskov, zapisanih med ognjem, pretresti dušo potomcem s pesmijo o Oslavju. A ker s svojimi besedami ne zmorem, da bi popisala Oslavje, vzamem na pomoč one, ki mi jih je povedal mož, ki je sam pomagal osvojiti cerkveno brdo. Sedaj se mi ne zde več tako prazno in okorne.

»Ob petih smo odšli, ob šestih smo bili tam.«

Priprostejših, skromnejših in vznesenejših besed ni za Oslavje, mrtvi hrib.

Alice Schalek v »N. Fr. Pr.«

bregu Moze precej živahno streljanje s topovi iz pokrajine vzhodno od Mrtvega moza.

Na desnem bregu Moze in na planoti Woevre boj s topovi z odmori. V Alzaciji smo zadržali dva poizkušena napada severozahodno od Wattweilerja in severozahodno od Altkircha z ognjem, ki je zabranil, da sovražnik ni prodr. Na ostali bojni črti običajen ogenj s topovi.

Ob 11. uri ponoči. V Champagne je ogenj našega topništva povzročil razstrelbo skladišča streliva pri Ville-sur-Tourbe. Ljuto obstreljevanje v celi okolici Mrtvega moza na levem bregu Moze kakor tudi v odseku zahodno od sela Thiaumont na desnem bregu Moze. Pehota podnevi ni nikjer nastopala. Na ostalem bojišču od časa do časa streljanje s topovi.

Belgijsko poročilo.

Boj s topovi brez velike ljutosti na raznih točkah bojne črte.

Angležem primanjkuje težkih topov in strojnih pušk.

London, (K. u.) Lloyd George dela na to, da bi se odpovedali delavci binkoštnim počitnicam. Rekel je, da so zelo slabo učinkovale velikonočne počitnice. Ne gre zgolj za streljivo, marveč za topove, posebno za težke, ki jih nujno zahtevajo. Manjka tudi več sto strojnih pušk.

Angleški državni zbor odgoden.

London, 29. maja. (Kor. ur.) Državni zbor je odgoden do 30. junija.

Angleži prestavili binkošti na konec meseca julija.

London, 29. maja. (K. u.) Na današnjem posvetu voditeljev municijskih delavcev se je sklenilo, naj se premeste binkošti na konec meseca julija.

Turčija v vojski.

Rusko prodiranje proti Bagdadu ustavljeno.

Curih, 29. maja. Ruska vojna poročila priznavajo, da se Rusi pred turškimi protigibanjem umikajo. Ruska nevarnost za Bagdad in Mosul je odstranjena.

Kje je mir?

Wilsonov mirovni program.

Washington, 28. maja. (K. u.) Reuter poroča: Včeraj je predsednik Wilson mirovni ligi govoril. Rekel je med drugim:

Vzroki evropske vojske v tem trenutku niso bistveni. Veliki svetovni narodi morajo priti do dogovora o temeljnih njihovih skupnih interesov. Prvič ima vsak narod pravico, da si voli svojo lastno suverenost; drugič imajo tudi majhne države prav tako pravico kakor velike države, da se spoštuje njihova suverenost in nedotakljivost, in tretjič ima svet pravico zahtevati, da je rešen vsakega motenja miru, ki izvira iz napada. Združene države so pripravljene pristopiti vsaki zvezi narodov, ki bi se ustanovila za uresničenje in brambo teh ciljev.

Pravo in lastnina Združenih držav sta v tej vojski zelo trpela, in čim dlje bo trajala vojska, tem bolj bodo udarjene. Zato bodi vojske konec. Kakor hitro bi bila končana, bi Združene države imele prav tak interes kakor vojujoči, da bo mir trajen. Če imajo Združene države sploh kako predpravo staviti kak predlog in med vojujočimi nasvetovati mirno gibanje, tedaj je gotov, da si ameriško ljudstvo od svoje vlade želi teh vodilnih načel: 1. Spor med vojujočimi naj se poravnava. Kar se tiče ameriških interesov, Amerika zase ne zahteva nič bistvenega, ker pri tem sporu sploh ni stranka. 2. Splošna zveza narodov, da z vso varnostjo ohranijo svetovne prekomorske ceste za skupno neovirano rabo in da preprečijo, da se zopet ne začne vojska, ki bi bila proti pogodbam in katere vzroki ne bi bili popolnoma podvrženi presoji sveta. To je dejansko poročilo za teritorialno nedotakljivost in politično neodvisnost.

Ameriški protest Angliji.

Newyork, 29. maja. (K. u.) Ameriška nota glede na nastop Anglije in Francije v zadevah pošte obsega med drugim: Celo v sedanji vojski se je izogibal sovražnik, Nemčija, kar potrjuje spomenica Anglije in Francije, da bi nadlegoval nevtralnino pošto celo na krovu vojskujočih se parnikov. To se je posebno pokazalo v slučaju, ko je zarubila parnik »Florida« pomožna križarka »Princ Eitel Friedrich«.

Rotterdam, 27. maja. (Kor. ur.) »Times« poročajo, da izvaja ameriška nota, da Nemčija v tej vojni ni zasegala pošte, tudi ne na ladjah vojujočih se sil.

Kolin, 28. maja. (Kor. ur.) »Kölnische Ztg.« poroča iz Washingtona: Po zanesljivih vesteh je ameriška nota zelo odločnih besed. Ni še gotovo, ali se odpošlje posebno nota glede blokade Rdečega križa, toda pričakujejo take note, ker dežela zahteva odločnega nastopa proti angleški nasilnosti in pošteno nevtralnino.

Nastop proti Angležem v ameriški poslaniški zbornici.

New York, 29. maja. (Kor. ur.) V poslaniški zbornici je vložil Tange resolucijo, ki predlaga, naj se pooblasti predsednik, da se pošilja pošta v in iz nevtralnih pristanišč po državnem tajniku z vojnimi ladjami Združenih držav. Vsako vmešavanje v poštne zadeve naj se kaznuje z vso močjo vojne mornarice Združenih držav.

Poletje, jesen in mir.

Genf, 29. maja. Na Clemenceaujevo vprašanje je Briand v senatovem vojnem odseku povedal, da se pariška konferenca snide komaj koncem junija in se bo pečala z vprašanjem, ali bo do takrat doseženi vojaški položaj zrel za začetek mirovni razgovorov.

Berlin, 29. maja. Oficiozni »Lokalanzeiger« piše o mirovnem vprašanju: Ni dvoma, da mislijo naši nasprotniki pustiti miniti poletje 1916, ker žive v napačnem prepričanju, da se Nemčija pred novo žetjivo zgrudi vsled pomanjkanja živil. Šele ko bodo spoznali to prevaro, tedaj najhitreje to jesen se bo sovražnik vprašal, ali se more na podlagi doseženega vojaškega položaja skleniti mir.

Mirovno posojilo na Francoskem.

Genf. »Temps« in drugi vladni listi na povedujejo novo, veliko francosko posojilo, ki bo zadnje in se bo imenovalo mirovno posojilo.

Ovire miru.

Bern, 29. maja. (Kor. urad.) »Berner Tagblatt« izvaja o Greyevi zahtevi, naj bi priznali osrednji veselili, ki sta na vseh točkah prodrli zmagovito v sovražno deželo, da sta poraženi: Res, za to, da se kaj takega zahteva, je potrebna nesramnost prav posebne vrste. Velika ovira miru je tudi, da je Grey tak Anglež, da razen angleščine ne razume nobenega drugega evropskega jezika in je zato navezan na tisto sliko o sovražniku, ki mu jo naslikajo njegovi neodgovorni podrejeni mu uradniki. Neumljivo je, ker se upajo poznavalci uradne Anglije in Francije, ne da bi trenili z očesom, govoriti, češ Nemčija ugasuje, le potrpeti se mora še nekaj časa in dosegl se bo veliki smoter. Edina temna točka, namreč vprašanje prehrane, ne bo nikdar tako močna, da bi mogla vplivati na uspeh vojske.

Zemljevid Evrope — zemljevid sveta.

London, 27. maja. (Kor. ur.) »Westminster Gazette« piše: Nemška zahteva, da vojaška dejstva govori nji v korist, je absurdna. Če Nemčija s svojo armado izpreminja zemljevid Evrope, pa so zavezniki s svojimi mornaricami in armadami na novo načrtali zemljevid sveta. Mi lahko vzdržimo blokado, zastavimo nemško prekomorsko trgovino, obdržimo nemško posest in to za vse za manjšo ceno, kakor pa Nemčija za ohranitev Belgije in severne Francije. Mi si ne moremo misliti boljsega nauka za zdvajani militarizem, kakor je spoznanje, da vse njegove osvojevalne in roparske načrte prepreči faktor pomorskega gospodarstva, katerega je militarizem prezrl, in da jih izpremini v poraz. Pa mornarica doseže še nekaj več: Da nam časa, da pripravimo novih sil, ki bodo uničile prehodno zmagovito armado. Paziti moramo, da bomo to prednost izkoristili.

Razna poročila.

Tisza o izstradanju.

Budimpešta, 29. maja. Grof Tisza je odgovoril neki korporaciji, da se vlada resno bavi, da odloči najvišje cene za živila, ne sicer, ker si od te odredbe dosti obeta, ampak v pomirjenje ljudstva, da se vse stori za zagotovitev življenjske preskrbe. Mi smo sedaj oblegana trdnjava in stojimo pred dejstvom brez primere, da hočejo naši sovražniki izstradati 150 milijonov mož, žena in otrok. Ta zločinski namen pa bo sramotno končal. Najbolj grozno je že za nami. V teku leta bomo imeli najbolj bogato letino. Pač nam morejo naši sovražniki povzročiti trpljenje, toda preskrbe nam ne morejo onemogočiti. Grof Tisza zna rabiti lepe in velike besede. Pričakujemo, ali bodo na Ogrskem res priznali, da je cela monarhija glede živil oblegana trdnjava. Na besede naj pride dejanje.

Angleži v naši državi.

Dunaj. Oblasti so preklicale od novembra 1914 obstoječe prepovedi, da angleški državljani, živeči v Avstriji, ne smejo pohajati javnih lokalov in da morajo biti ob 8. zvečer doma.

Nemčija in živila.

Berlin, 29. maja. (Kor. ur.) V proračunskem odseku je predsednik urada za prehrano Batocki izjavil, da si nikakor ne prikriva resnosti položaja in obstoječih težav, vendar je zdrav optimist. Posebno bo podpiral prehranjevanje v velikih množicah. Zaloge bo dal popisati tudi po posameznih hišah.

Naročajte „Slovenca“!

Izpred izjemnega sodišča.

Vse trpke preizkušnje ga niso predurčile. France Kotnik, 34 let stari delavec, pristojen v Cerklje, brez stalnega bivališča, je delomrnez, pijanec in tat, ki je bil vsega skupaj 29 krat zaradi raznih dejanj, med drugimi 10 krat zaradi goljufije, 13 krat zaradi tatvine predkaznovan; končno je bil zaradi tatvine iz navade od tukajšnjega porotnega sodišča na 2 leti težke ječe obsodjen, potem se je pa oddal v tukajšnjo prisilno delavnico. Januarja meseca 1915 izpuščen je moral takoj k vojakom, kjer je bil v karpatskih bojih na glavi in nogi težko ranjen. Ko je ozdravil je nastopil zopet vojaško službo, kjer je moral zaradi pijanosti izven službe in drugih pregrešk skoraj nepretrgano sedeti v zaporu, končno so ga superarbitrirali. Vrnivši se domov, beračil je od hiše do hiše, priberačeni denar pa na žganju zapil. Letos koncem februarja je pa vstopil pri posestniku Jerneju Vodetu na Skaručni v službo kjer se je s početka dobro obnašal, ko je pa prišel do denarja, začel je zopet popivati, ter se proti gospodarju nedostojno vedel, nakaar ga je ta odslovil iz službe. Od tu naprej je Kotnik krenil zopet na staro grešno pot. Še tisti dan je izvršil drzno tatvino; prišel je namreč popoldne k Franciški Kosec, posestnici v Polju, ter jo prosil, naj gre z njim na njen skedenj mu pomagat na hrbet naložiti vrečo repe, katero je dobil pri sosedu. Drage volje je to Kosec storila, ne da bi vedela, da je pomagala tatu dva mernika njene repe odnesti, vredne 5 K. Seveda je Kotnik kmalu repo v denar spravil. Še isti večer je šel k posestnici Marijani Hubad v Povodje ter v njeni odsotnosti njeni hčeri sporočil, češ, da ga pošlje njegov gospodar Vode in prosi, naj mu posodi dva mernika krompirja, katerega bo v 14 dneh vrnil. Nič slabega sluteč, izročila mu je 48 kg krompirja, katerega je Kotnik takoj prodal, denar pa zapil. Drugi dan je enaki manever poizkusil pri nekem posestniku v Zg. Gameljnah in pri drugem v Povodjah, češ, da ga pošlje Vode po 1 mernik oziroma pol mernika prosa za seme, katerega pa zaradi sumljivosti ni dobil. Sedaj pa je Kotnik poizkusil svojo srečo zopet s tatvino. Prišel je namreč tisti večer v hlev posestnice Marije Ovčak v Povodjah in prosil, naj se ga pustijo v hlevu odpočiti. Hlapec mu je to dovolil, a je po svojem odhodu hlev od zunaj zapahnil. Ko se je pa čez pol ure vrnil, je našel hlev odprt, a o obdolžencu ni bilo ne duha, ne sluha, obenem je pa z njim izginilo 210 K vredno tele, katerega je gnal v Šmartno in ga skušal neki gostilničarki prodati, kar se mu pa ni posrečilo. Od tod je gnal tele proti Čeručam, a tu so ga orožniki dohiteli in ga aretovali. Obdolženec trdi, da je bil tedaj do nezavesti pijan in vsled na glavi zadobljene rane tako zmešan, da ni vedel, kaj da dela. Da temu ni tako, so izpovedale priče, da je moral, ker so bila vrata hleva od zunaj zapahnjena, iskati drug izhod, ter da je psa, ki je pred hlevom stajal, z neko trdo rečjo tako po glavi udaril, da ni mogel dati glasu od sebe. Tudi se je pri prodaji tele tako obnašal, da je vsak dvom izključen, da bi on to storil v duševni zmedenosti. Zdravniška izvedenca sta prišla do sklepa, da je obdolženec sicer psihično manj vreden alkoholik, da pa o tem ne more biti govora, da bi se ne zavedal dejanj, katerih se ga dolži. Sodišče ga je krivim spoznalo in ga na 5 let težke ječe obsodilo.

Književnost.

Občno vzgojeslovje z dušeslovnim uvodom. Sestavil Viktor Bežek. B. Občno vzgojeslovje. Drugi snopič. V Ljubljani 1916. Založba »Slovenske šolske Matice«. Ta drugi snopič zaključuje Občno vzgojeslovje. O šolski vzgoji nam podaje še: Petje v službi umetniške dobe. — Čitanje — vzgojno sredstvo. — O šoli-delavnici. — Šola in dom. V zadnjih šestih paragrafi opisuje gospod ravnatelj, koliko se je zlasti v novejšem času zasnovo in storilo v šoli in izven šole v prid zanemarjene ali pa duševno in telesno za navadno vzgojo nezmožne mladine pod zaglavjem: Varstvena in skrbstvena vzgoja, obširno razpravljajoč: o vzgoji gluhomencev, o govornih hibah in njih lečenju, o vzgoji slepcev, o vzgoji slaboumnikov, o vzgoji zanemarnencev in o otroškem varstvu in mladinskem skrbstvu.

Šolskemu petju se po pravici pripisuje velika vzgojilna moč, ker s petjem, če se prav goji, se posebno blaži mlado srce. Otroci imajo posebno veselje za petje, in kar se nauče v šoli, ne ostane med šolskimi stenami, marveč radostno in z nekim ponosom ponavljajo tudi doma, in tako se širi lepo petje med narodom. Šola brez petja je pač žalostna šola. Avtor se posebno priporoča gojitev cerkvenega petja, in to po vsej pravici, ker zahteva že šolski zakon, pa ker je znano, kako zelo rad prepeva naš narod nabožne pesmi. Naj se mu ohrani to plemenito veselje!

Ko govori o čitanju, nasvetuje, kako naj se uporablja čitanka, da bo imelo tudi mlado srce kaj koristiti, kako naj se uravnava šolska knjižnica, in kako naj učitelj tudi zunaj med narodom vzbujava veselje za čitanje dobrih knjig.

Za zadnji oddelek — varstvena in skrbstvena vzgoja — je avtor jako pridno zbiral tozadevno gradivo, zlasti o I. avstrijskem shodu za otroško varstvo leta 1907. Pogrešamo pa natančnejšega poročila o delovanju »Patronata« pri Vincencijevi družbi.

Dobrodošel bo marsikomu pridejani slovarček bolj nenavadnih in manj znanih besedi.

Pohvalno moramo še omeniti, da je ta snopič dostojno pisan, povdarja tudi verski moment pri vzgoji (nepotrebna se nam zdi opazka str. 262: »In prav gojitev glasbene umetnosti je bila kakor žarek svetlega solnca mračni srednjeveški šoli, v kateri je sicer neumljeno gospodarila palica«. Tudi se nam zdi nekoliko pretirana trditev na str. 271, da je šele zdaj prodril nazor, da delati mora vsakdo, do čim so prejšnji vekovi smatrali manj ali več delo kot potrebno zlo itd. Krščanski nazor o delu je pač vedno isti: Bog je Adamu napovedal že v raju trdo delo in naš Gospod Jezus Kristus sam ga je posvetil v delavnici sv. Jožefa.)

Konjerejecem. V založbi c. kr. kmetijske družbe kranjske je izšla kot XV. zvezek kmetijske knjižnice knjiga »Sosed a Razumnika konjereja«, katero je po dr. Steuertu iz nemščine preložil in za naše razmere priredil družbeni adjunkt A. Jamnik. Knjiga je pisana v obliki pogovorov Razumnika s svojimi sosedi. Obsega 167 strani in 77 velezanimivih podob. Vsebina je zelo bogata in poučna. Prav zanimivo je pisano o podedovanju, o raznih boleznih ter razvadah konj in kako jih je zdraviti, oziroma napake odpraviti, o ravnanju s plemenskimi kobilami, dalje o težavah pri porodih, o negovanju kobil in žrebet ob porodu, o krmljenju, vpreganju, podkovanju, o momentih, na katere je paziti pri nakupu živali itd. V knjigi se nahaja vse, kar bi utegnili zanimati naše konjerejce. Več teh se je izrazilo, da jim je ta knjiga prav dobro podučilo in jako dobrodošlo razvedrilo. Po vojni se bo treba dobro oprijeti umne konjereje ter bo v ta namen knjiga vsakemu konjerejcu jako dobro služila. Obenem je ista lepo darilo in prijetno čtivo za naše kmečke sinove, ki se nahajajo ranjeni po bolnišnicah in rekonvalescentnih domovih. Za ude c. kr. kmetijske družbe kranjske stane knjiga s poštnino vred 1 K, za neude in v knjigo-trštvo pa 1 K 20 vin. brez poštnine. Naroča se pri c. kr. kmetijski družbi kranjski v Ljubljani, Turjaški trg 3.

Dnevne novice.

+ Odlikovanje generalnega guvernerja Srbije. Veliki vojvoda Mecklenburg-Schwerinski je podelil generalnemu guvernerju Srbije podmaršalu grofu Salis-Seewisru mecklenburško-šverinski križ 2. vrste za vojne zasluge.

+ Odlikovana generala. Cesar je podelil Leopoldov red I. vrste z vojno dekoracijo fml. Alfredu Krauss, generalštabnemu načelniku neke zmagovite vojne skupine v priznanje odličnih zaslug red železne krone I. vrste z vojno dekoracijo generalu pehote Ivanu vitezu pl. Henriquez v priznanje uspešnega vodstva nekega zbora pred sovražnikom.

+ Zvonovi v vojne namene. Dunajski listi javljajo: Nižjeavstrijsko namestništvo je naznanilo knezovnadškofijskemu ordinarijatu z dopisom, ki se objavi v dunajskem škofijskem listu, da so sezname zvonov v toliko dovršeni, da se vzamejo zvonovi lahko v najkrajšem času. Formalna rekvizicija cerkvenih zvonov se ne izvede, zvonove bodo namreč odkupili proti plačilu potom dogovora. Vojaško poveljstvo poveri prevzetje zvonov kakemu častniku, kakemu črnovojniškemu inženirju ali pa vojaškim uradnikom. Ko se prevzamejo zvonovi, se mora sestaviti zapisnik, obsegajoč kraj in ime cerkve, število prevzetih zvonov, njih težo, odkupno ceno po enotni ceni 4 krone za kilogram, dalje vojaško oblast, ki nakaže župnemu uradu odškodnino; odpeljavo zvonov odredi vojaško poveljstvo. Centralna komisija za vzdrževanje spomenikov zavzema stališče, da so izključeni od oddaje pred letom 1800 uliti zvonovi. V celoti ostane vsaki cerkvi tretjina cele teže zvonov, dve tretjini se odstopita. Pri zvonovih, ki ostanejo cerkvam, se bo gledalo na to, da nesporeti zvonovi ostanejo uglašeni.

— Profesor Leopold Koprivšek †. V Mariboru je umrl dne 28. maja t. l. po kratki in mučni bolezni g. Leopold Koprivšek, c. kr. gimnazijski profesor v p. Blagi pokojnik je bil zaveden Slovenec in izredno dobrega srca. Služboval je najprej kot suplent v Mariboru, potem pa celih 27 let na gimnaziji v Rudolfovem, odkoder se je preselil v pokoj v Maribor. Dosegel je visoko starost 77 let. Naj v miru počiva!

— Posredovalnice za delo po vojni so zborovale na Dunaju. Splošno se je podarjalo, da se mora obče koristne posredovalnice takoj brez odloga izpolniti. Izrazi za delo bodo po vojni vsled demobilizacije imeli posebno važnost in obsežno delo. Čimprej bo treba poslati domov podjetnike, da lahko pripravijo svoje obrate za takojšnji sprejem delavcev.

— Odbor Rdečega križa za oskrbovanje vojnih ujetnikov, na Dunaju I., Brandstätte 9, je pred nekaj tedni objavil v časopisih pojasnilo o posojilih Pomožnega društva za nemške in avstroogrške vojne ujetnike v Sibiriji (Tientsin). Ne glede na to prihajajo odboru ne le od zasebnikov, ampak tudi od podružnic Rdečega križa še vedno vprašanja, ali ni imenovano pomožno društvo sleparsko. Da se odstrani vsak dvom v tem oziru, si usoda zvezno vodstvo na željo oskrbovalnega odbora objaviti tole: »Mnogostevilni vojni ujetniki v Sibiriji so prejeli od pomožnega društva za nemške in avstroogrške vojne ujetnike v Sibiriji v Tientsin Kini, posojila in jih prejemajo še na dalje. Svoji teh ujetnikov se praviloma obveščajo o tem iz Tientsina in zahteva se, da zneske potom nemške azijske banke v Berlinu (vplačevanje pri Kreditni banki na Dunaju) povrnejo pomožnemu društvu. Saj je le prav in spodobno ter dolžnost hvaležnosti napram plemenitim dobrotnikom, da se ta povračila izvrše kar moč naglo. To tudi pripomore korist ujetih svojcev v Sibiriji, ki se jim tem potom nudi prilika, da se še dalje poslužujejo pomoči tega tako blagodejno delujočega društva.

Letošnji nasadi sladkorne pese znašajo v celi monarhiji 277.600 hektarjev (lani 266.320) ali 4,2 odst. več. Samo na Češkem so obdelali več Moravska in Ogrska pa sta nas prevarali v upanju, da bo sta več posejali. Splošno kaže sladkorna pesa izvršeno.

— Neznani umrli vojaki. Deveta številka tabel s fotografijami neznanih umrlih vojakov in v spremstvu armade se nahajajočih civilnih oseb se je razposlala na vsa c. kr. okrajna glavarstva na Kranjskem in mestnemu magistratu v Ljubljani, kjer je vsem prizadetim na vpogled.

— Nakup plemenskih kobil v Ameriki. C. kr. kmetijsko ministrstvo namerava nakupiti — če se izkaže to kot umestno — v Severni in Južni Ameriki večjo množino plemenskih kobil in jih porazdeliti po naših deželah. Po večini bodo to triinpolletne kobile raznih plemen od 145 pa preko 170 cm visoke. Še preden pridejo kobile na ladje, preišče jih zastopnik našega kmetijskega ministrstva, če so za pleme ali ne. Konjerejem in kmetovalcem se prodajo kobile dražbenim potom.

Razne novice.

Zanimiva prepoved. Vrhovni poveljnik generalni polkovnik Kessel je izdal odredbo, s katero se na Braniborskem in v mestnem okrožju Berlina prepoveduje vsako uporabo koles za zabavne vožnje (sprehode in izlete), dalje za športne namene.

— Zvišanje uradnih plač na Ogrskem. Grof Tisza bo ogrskemu državnemu zboru predlagal, da se vsem državnim uradnikom zvišajo plače za 25 do 33%.

— Najstarejši podčastnik naše armade je 86 letni Galician Mihael Drozdowski. V armadi je služil svoj čas 20 let, 34 let je bil poštni poduradnik. Kot kirasirski stražmojster se je udeležil 1859 vojske v Italiji in l. 1864 v Šlezvig Holsteinu. Kot gališki begunc je na Moravskem zopet prostovoljno vstopil v armado, zdaj služi v Przemyslu; njegov oče še živi in je star 114 let.

Do zdravja — z gladom. Znani ameriški pisatelj Upton Sinclair je napisal v »Contemporary Review« članek, v katerem pravi: »Deset let sem opazoval boleznin v svoji okolici in sem naposled našel za nje tajno zdravilo — namreč glad! Sedaj sem popolnoma zdrav. Trpel sem leta in leta na glavobolu, na revmatizmu in drugih boleznih, sedaj sem pa zdrav. Zagrešil sem sto in sto napak, poizkusil vsakovrstna zdravilna sredstva, kar mi je kdo svetoval, a vse je bilo brez uspeha. Nekoč sem se sestopil s starejšo damo, ki je bila prejšnja leta jako bolna — zdaj pa je bila zdrava kakor riba v gorski reki. Vprašal sem jo, s kakšnimi zdravili se je zdravila, pa sem zvedel, da s postom. S postom, postom, postom! »Post privede človeka k zdravju!« je trdila dama. Prvi dan res da mi ni post dobro storil, ali polagoma sem se mu privadila; post mi ni delal nobene težave. Pred postom sem trpela mnogo na glavobolu, ki pa je v moje veliko začudenje izginil, ko sem se nekaj časa postila. Glavobol je polagoma ginil. In bila sem bolj čila in bolj pripravna za delo kakor ne vem kdaj. — Sinclair se je tudi postil — celih dvanajst dni — pozneje je pil jabolčni sok in pa toplo mleko, in kar je na telesni teži izgubil, je naglo nazaj dobil. In čutil se je tako čilega in silnega, kakor še nikdar nikoli prej. — Pisatelj dr. H. Starwing je izdal v Lipskem knjigo »Wilst du gesund werden«, kateri popisuje Sinclairove izkušnje. Ta je prava propaganda za varčevanje s

hrano, ne da bi se najmanj škodovalo zdravju. V današnjih dneh, ko se bo res vse bolj in bolj postilo, bi svetovali, naj bi se rečena knjžica kar najbolj razširila med ljudmi.

Večina boleznin prihaja iz »Fridlanda«, pravi p. Abraham a Sancta Clara. Veliko ljudi preveč je, posebno mesa. Zato pa kaže statistika, da je bilo med malim bolgarskim narodom leta 1912. 3883 stoletnih oseb. To pa zato, ker uživajo Bolgari večinoma zelenjadno hrano, imajo veliko postov in so npravno čistii. Sedanje pomanjkanje mesa bo marsikomu koristilo na zdravju.

Kako je bilo pozimi v Krasnojarsku. Neki invalidni častnik, ki je prišel iz ruskega ujetništva, je predaval na Dunaju o življenju v Krasnojarsku v Sibiriji. Med drugim je povedal, da so živili v Krasnojarsku čudovito poceni. Eno jajce je stalo tedaj 2 vinarja, funt govejega, prešičevega ali telečjega mesa 8 do 12 vinarjev, oddajeni prešiček 2 do 3 krone. Samo mleko je bilo radi pomanjkanja krme drago.

Novo francosko vojno letalo. Preko Curia se poroča iz Londona: Posebni dopisnik »Daily Expressa« v Parizu, Greenwall, poroča o novem vojnem letalu, katero so ravnokar uvedli v francoski armada. Iznajditelj, znani konstruktor Louis Blériot, je vodil dopisnika po močeh napravah tovarne za letala pri Surènes, kjer se gradi tudi novo oklopno letalo, ki nosi ime »Spad« (sestavljeno iz začetnih črk tvrdkinega naslova). Letalni stroj, ki je zelo lahko zgrajen ter ima veliko dvigalno sposobnost, razvija baje 125 milj brzine na uro. Dopisnik javlja, da dela v tovarni 10 tisoč delavcev od 7. ure zjutraj do 7. ure zvečer. Tovarna zgradi vrhu tega vsak dan dva aparata tipa Caudron (dvokrovnik), ki so določeni predvsem za poizvedovalno službo.

Ruski kopalni vlaki. Ruska vlada je nabavila za armado na bojišču približno 20 kopalnih vlakov. Vsak vlak ima po 24 ločenih kopalnih celic, prostor za slačenje in oblačenje. Obleka se nemudoma desinficira. Vlaki so električno razsvetljeni. Na vsakem vlaku se more vsak dan kopati 2000—3000 mož. Stroški posameznega vlaka znašajo brez perila 10.000 rubljev (21.600 mark) na mesec.

Kako delajo v Nemčiji. Iz Kolina poročajo: Delavska pri mesarju Sommerju je po raznih skrivališčih odkrila velike množine prikrievanega mesa. Našli so 25.000 funtov dobrega mesovja, 5000 funtov slabšega in 9000 funtov popolnoma pokvarjenega. Meso so zaplenili. Nad 18 centov mesa so morali oddati v zverinjak za živali, ker je bilo že pokvarjeno, velik del mesovja so morali pa izročiti konjederu, ker je bilo že čisto gnilo. Take praktične preiskave bi bile tudi drugod boljše, kakor pa delo z akti.

Vojna z gorami.

Luigi Barzini piše v »Corrieru della Sera«:

Krn je na glasu, da vāri nevihte. In res so redki dnevi, ko mu obraza ne obda jejo oblaki kakor griva. Njegov najvišji vrh, ki se dviga samotno, strm, viseč, naravnost vrtočlavo nad 1200 m globokim prepadom kakor nagnjen stolp, ki se bo zdaj zdaj zvrnil v globino, tiči skoraj vedno v sivih oblakih.

Solnčna svitloba je oblivala doline, v katerih je dišalo po vijolicah in rododendronu, ko smo dospeli do vznožja tajnostne gore, ki je bila kakor običajno pokrita s hudourno kučmo. Vse zveze z višino so bile odrezane. Proviantne kolone niso mogle nastopiti svoje poti na vrh. Plazovi so zaprli poti in strela je v zadnjih 48 urah uničila 11 telefonskih postaj. Nad tristokrat je v eni noči tresčilo na vrh. Pravijo, da je to v zvezi z magnetičnimi železnimi rudami, ki jih hrani v sebi Krn.

Šele vojna je prišla na sled strahovom Krna in odkrila duhove tega začaranega vrha, nad katerim kraljuje strela. Morile in nasilne so mnogokrat njene muhe. Posebno rada topi žice, seka aparate v kosce, kolje podmorske kablje, o katerih se je pričakovalo, da bodo varnejši nego žice, ustvarja najčudnejše zveze, vsled katerih nenadoma poslušaj pogovore, ki ti ne gredo nič mari, onesvešča cele oddelke, požre straži čevlje z nog, užge patrone v torbi, skače z grmečim treskanjem od skale do skale, zažiga povsodi žareče kresove, privablja iz zemlje bliskajoče se oganjene pramene — pravo peklenko rogovljenje.

Posebno v viharnih nočeh je tu gori kakor bi vraga spustil z verige. Majhnega in slabotnega se čuti tedaj človek ter nem in udan zre v gigantsko bitko gorskih strelcov.

Iz Kobarida sem se bil vspel do Drežnice, zadnje človeške naselbine na tej gori. Z nevidnih višjih vojaških postaj, ki se zde, kakor bi visele v zraku, drče na vrvi majhni vozovi z vojniki, ki jih je bila po-

noči zadela strela; drug za drugim prihajajo počasi iz kraljevstva oblakov.

Cele množice vojakov mrgole tu v dolgih karavanah po nešteti serpentinah, v skalo vsekanih vrtočlavih stezah, dol do širokih cesta njegovih dolin, kjer se začne železnica. In čebelna pridnost vseh teh nešteti človeških množic velja samo tistim par vojačkom, ki čepi gori visoko v snegu v svojih kožubih.

Ko to vidiš, se naučiš, da najtrši boj ni boj v ognjeni črti: veliko dalje zadaj, kjer strmi kamini padajo v globino, kjer snegovi ob najrahljši obtežitvi zgrme v prepade, tu se mora boj izbojevati. Tu se zaveš, da je najsrdečiji sovražnik, ki ga velja zmagati, strašno in sovražno vstajajoča gora, ki nam nastavlja pasti, nas izvablja v zasedo, pokopava pod svojimi plazovi cele vrste in šotorne tabore, zavaja korakajoče kolone s poti, jim splje pesek v oči in prepušča zmurnenju tiste, ki jih viharni vrtnec ne odnese v zijajoči prepad kakor suhega dračja.

Zato potrebuje gorska vojna tako neizmernih množic ljudi. Da se pošlje sovražniku v njegovo vražje gnezdo v oblakih par strelcov, se morajo zgraditi piramide iz ljudi, ki nosijo na svojem temenu po enega bojevnika. Nepregleden vrvež motornih voz, voz, dvokolesnih voz, oslov in ljudi mora biti neprestano na potu, da se more končno par nosilcev, sključenih pod svojim grebenom, po žičnih vrveh privleči na vrh do gorske straže, zakopane na najvišji črti. In zato je umiranje večje v zadnjih četah nego na fronti.

Iz male koče na gorskem pleču se dviga dim. Par vojakov stoji na pragu in javi: »Tristo mož je že napravilo pot skozi večerajšnji plaz. Osi stoji na postojanki številka osem. Gorski blagor!« — »Addio!« In zopet nas objame groza in samota.

Hropeč, prskajoč in poteč se sledi osli s svojim bremenom pred njimi idočemu vodniku. Z nemo zvestobo mu sledi do smrti. Neredkokrat se zgrudijo od trdnosti sredi poti. Velikokrat tudi, ako iznenada zadenejo v naloženim tovorom ob skalo, izgube ravnotežje in se pogreznejo v globine, kamor jim ne more slediti niti oko.

»Hitro, pozno bo!« S krplji na nogah se pomikamo drug za drugim ob ledeni steni navzgor, ki se grozeče grmadi pred nami. Navskrižne in poprečne hodnike z dolbinami in presledki je tu ustvaril kramp. Po ozkih in brezkončnih uličicah si izsilimo pot v kraljestvo bele smrti.

Ljubljanske novice.

Ij Poročil se je včeraj g. Mihael L e v e c, c. kr. geometer in c. in kr. res. nadporočnik z gospico Angelo V o l o v e c, trgovčev hčerko iz št. Jerneja na Dolenjskem. Mladi dvojici naše iskrene čestitke!

Ij Umrla je nocjo na Mestnem trgu 15 gospa Jerica M i k u s c h, roj. Schiffer, v 90. letu svoje dobe. Pokojnica je bila mati tovarnarja dežnikov in znana dobrotnica revežev. Bodi ji blag spomin!

Ij Umrla je v Ljubljani na Dolenjski cesti št. 10 gospa Helena H a u p t m a n, stara 78 let. Sladak ji počitek!

Ij Mrtvec v Ljubljani. Včeraj v Ljubljani ob šentjakobskem nabrežju najdeno moško truplo so ignorirali. Utopljenec je l. 1859 v št. Juriju pri Grosupljem rojeni pekarski pomočnik Josip P u c i k a r, stanujoč v Cerkveni ulici št. 21 v Ljubljani. Pri sebi je imel pozlačeno verižico. Pravijo, da je pijan zašel v Ljubljano. V nedeljo opolnoči je še popival v neki tukajšnji kavarni.

Ij Umrli so v Ljubljani: Anton Zafran, uradnik-hiralec, 60 let. — Anton Tanzer, črnvojniški pešec. — Aleksander Vereš, honvedski poddesetnik.

Ij Poškodovale se je včeraj popoldne na državnem kolodvoru v Spodnji Šiški 18-letni delavec Alojzij Arhar iz Zapuž pri Zgornji Šiški. Padla so mu vratca na desno nogo ter mu jo tako poškodovala, da je moral v deželno bolnišnico.

Ij Pozor! Gostilničarji, kavarnarji, slaščičarji in drugi se opozarjajo, da se bodo prijave za naročitev ledu sprejemale le še do sobote. Prijave se sprejemajo v tržnem uradu, III. hiša, pritličje na levo.

Ij Oddaja moke pri mestni aprovizaciji. Za dobavo moke pri mestni aprovizaciji naj se zglase: jutri v sredo, dne 31. maja trgovci iz Ljubljane; v petek, dne 2. junija peki in molarji; v soboto, dne 3. junija pa okoliški trgovci, vselej ob 8. uri zjutraj, bivša Gallettova hiša, I. nadstropje, mestna posvetovalnica.

Ij Izdaja dopolnilnih sladkornih izkaznic. V smislu razpisa c. kr. deželne vlade se bodo izdajale na mestnem magistratu ob dopoldanskih uradnih urah na osrednji poslovalnici za krušne karte dopolnilne s l a d k o r n e i z k a z n i c e. V teh izkaznicah je porabna množina sladkorja za osebo zvišana za 3/4 kg za dobo štirih tednov. Povišek pa velja samo za osebe, ki so zaposlene kot obrtni pomožni delavci v nepretrganih obratih, dalje za železniško in poštno osebo, ki opravlja vožno službo

oziroma nočno službo po turnusu ter za železniške delavce v nepretrganih obratih. Tega poviška so deležne samo navedene osebe, ne pa tudi njih rodbinski člani. Dobe jih tudi bolniki na posebne prošnje, ki morajo biti opremljene z zdravniškim spričevalom. Če magistrat prošnji ugodil, dobi stranka posebno obvestilo in s tem obvestilom prejme potem na označenem mestu dopolnilne sladkorne izkaznice, ki veljajo samo na Kranjskem in so neprenosne.

Ij C. kr. posredovalnica za delo vojnim invalidom na Kranjskem, deželni urad Ljubljana. Dela iščejo: 11 invalidov za lahka dela, 16 za služe, 12 za portirje, 22 za čuvaje ali paznike, 9 k železniški službi, 18 k poštni službi, 4 za pisarje, 2 za delovodje, 1 za gozdarja, 1 za dninarja, 1 za hišnika, 2 kot skladiščnika, 4 k policijski straži, 3 k finančni straži, 1 za raznašalca časopisov, 1 kot stavbni nadzornik, 1 za kočijaža, 1 za potnika, 1 za mesarskega pomočnika, 1 za mizarja in 1 za risarja. — C. kr. posredovalnica se nahaja v ravnateljski pisarni c. kr. državne obrtne šole, Gorupova ulica št. 10, I. nadstropje, vrata št. 33.

Ij Izkaz v mestni klavnici zaklane živine in vpeljane mesa oziroma zaklane živine. Od 14. do 21. maja 1916 se je v klavnici zaklalo: 61 volov, 2 bika, 65 krav, 287 prašičev, 65 telet, 59 kostrunov, 30 kozličev in 2 konja. Mesa se je vpeljalo 1622 kg. Zaklane živine se je vpeljalo: 2 govedi, 33 prešičev, 61 telet in 11 kozličev.

Ij Poizvedovalne pole o stanju brezposelnosti v Ljubljani s podatki za mesec maj je zanesljivo vposlali do dne 3. junija, mestnemu magistratu (mestna posredovalnica za delo in stanovanja). Obrati kateri nimajo poizvedovalnih pol, jih dobe brezplačno pri mestnem magistratu. Oni obrati kateri bi pravočano ne vposlali poizvedovalnih pol, se opozarjajo na kazenske posledice.

Primorske novice.

Hrvatske, oziroma slovenske šole v Istri po dvajsetletnih prošnjah — dovoljene. »Hrvatski list« poroča: Iz Poreča smo dobili uradno sledeče: »Deželna upravna komisija mejne grofije Istre je dala doslej dovoljenje v smislu § 6 deželnega šolskega zakona z dne 30. marca 1870 P. L. Z. in N. 20, za ustanovitev 40 ljudskih šol v Istri. Starši otrok, kateri so dolžni obiskovati šolo, so zahtevali že mnogo let v nekaterih slučajih tudi 20 let, da se ustanove te šole. V teh šolah bo hrvatski oziroma slovenski jezik učni jezik, a italijanski oziroma nemški jezik se bo poučeval kot predmet na željo krogov, kateri so dolžni vzdrževati šole.«

Vesela vest iz Gorice. Naše junaške matere, ki so celo leto vztrajale v vojnem metežu v našem razstreljenem mestu, so danes oddale prošnjo na c. kr. glavarstvo, naj bi slavnoisto odprlo v mestu šolo za slovensko deco. Zastopnica g. Bavcon Fr. in zastopnik g. Evgen Gorjan sta bila od g. glavarja barona Bauma kar najprijazneje sprejeta v dolgo avdijenco. Gosp. glavar, ki je sam oče, se je res očetovsko zavzel za po izobrazbi stradajočo deco in obljubil svojo očetovsko pomoč. Vanj popolnoma zaupamo!

Stararinstvo občine Šempas na Goriškem je v svoji izvanredni seji imenovalo gen. polkovnika eksc. pl. Borojeviča svojim častnim občanom v priznanje in zahvalo njegovih zaslug za obrambo naše domovine in še posebej za srečne vojne odredbe, da naša okolica in občina ni trpela nobenih poškodb od sovražnika. V isti seji sta bila izvoljena častnim občanom tudi visokorodni g. baron B a u m, c. kr. okr. glavar v Gorici, in g. nadkomisar Ž n i d a r š i č, voditelj oddelka c. kr. okr. glavarstva v Ajdovščini, v priznanje in zahvalo za njuno uspešno delovanje v blagor občine pri aprovizaciji in podpori domaćinov in beguncem, katerih biva v Šempasu in podružnicah te župnije okrog 500.

Deželni šolski svet za Istro. Poroča se, da je deželna upravna komisija imenovala svojim zastopnikom v istrskem šolskem svetu sledeče gospode: c. kr. okrajnega glavarja Rudolfa barona pl. Gorizuttija, c. k. okr. komisarja Petra Benzona in c. kr. finančnega računskega svetnika Avreljio Sinslerja.

Goričani v Ajdovščini. Danes, v nedeljo, je povodno nabora Goričanov-mesčanov v Ajdovščini vse živo. Jutri pride na vrsto še ostali del goriških meščanskih nabornikov.

Obletnico vojske v Italijo so proslavili tudi v Pulju. Ze vesele vesti, katere prihajajo dnevno s tirolskega bojišča so prebivalstvo izredno navdušile. Vse hiše v mestu so bile v zastavah. Mornarična godba je svirala po ulicah, a meščani so jo povsodi navdušeno pozdravljali.

Vesti z bojišča se pred veliko vojašnico v Trstu sedaj razglašajo tudi v slovenščini.

Zaplomba premoženja. »Osservatore Triestino« razglašja, da je vojaško sodišče v Trstu spoznalo krivim zločina proti vojaški moči države: Gvida Du Ban, bivšega

tajnika na tržaškem magistratu, in Gustava Timeus, bivšega ravnatelja mestnega računovodstva v Trstu. Obema pobežlima krivcema se zapleni vse premično in nepremično premoženje.

— **Strela je udarila** v hleve štirih posestnikov na Krku občina Roč v Istri. Ubila je enega vola, štiri krave, dva osla in eno ovco. Druge škode strela ni naredila.

— **Smrtna kosa.** Umril je gospod Ivan Obersnel, posestnik, mesar in večletni bivši župan občine Loke. — Nagloma je umrl v Pulju četovodja Mihael Baitz, star 50 let.

— **Umril je** v Metliki emer. lekarnar in veleposestnik na Gerdunu Franjo Wocha.

Ponikve na Tolminskem. Ko smo lani konec maja morali zapustiti svoja posestva, nas je nekaj božja Previdnost pripeljala semkam med jako dobre ljudi. Štejem si v sveto dolžnost, zahvaliti se tukajšnjemu prečastitemu gospodu vikariju Beletu za njegovo skrb in dušnih in telesnih potrebah. Le sam Bog ve, koliko nam je on dobrega storil, ker dela tako, da ne ve le vica, kaj dela desnica. Zahvaljujemo tudi tukajšnje občinske zastopnike, ki skrbijo prav po očetovsko za nas uboge pregnance ter skušajo, kar je mogoče, omiliti naš težki položaj s tem, da tudi nam radevolje odstopajo živež, kadar ga dobijo. Zahvalimo tudi tukajšnje prebivalce, ki nam po nizki ceni dajejo potrebni živež. Torej: Bog vam obilno povrni ter varuj pred nezgodami! — Tukaj smo vse poorali, ker nam je prišlo vojaštvo na pomoč; tudi celino smo orali, kar pride za krompir prav. Ako pa vojaštvo ne bi bilo prišlo na pomoč, bi bilo pa šlo silno trdo za obdelovanje. Torej lepa hvala vojnemu poveljstvu. Nas pa obhaja velika žalost, ko se zmislimo na naša lepa posestva, ki jih pokončuje verolomni Lah. Bog daj, da bi ga mogli kmalu ukrotiti, ter da bi prejel zaslužen kazen. Lepodolski.

— **Po dolgem času se je oglašil.** Pri Dukli je bil lanskega leta 23. marca ujet Albin Vrtovec iz Vel. Zabelj na gorenjem Vipavskem. Do 18. aprila 1915 je vsaki teden pisal, in sicer iz treh ruskih bolnišnic. Nato je izostalo o njem vsako sporočilo. Domači so računali že na njegovo smrt. Sedaj pa je došlo 1. maja od njega iz donecke gubernije sporočilo, da je živ in zdrav in da večkrat piše, le od doma nima nobenega obvestila. To naj bo v tolažbo vsem onim, ki ne dobijo od svojih dragih iz Ruskega nobene vesti. Računati je s tem, da je ruska poštna uprava na posameznih mestih precej slaba. Zato le pogum in ne izgubiti upanja!

Za državo.

— **Vzorna naša občina.** Poročali smo že, da je občina Knežak na Notranjskem podpisala vojnega posojila okoli 100.000 K. Ko je bilo vojno posojilo zaključeno, se je podpisalo natančno 161.500 kron. Za eno občino pač velika svota! Največ zaslug za to veliko svoto ima gospod župan Franc Urbančič in tajnik g. Franc Cemič. Čast jima za to!

— **IV. vojno posojilo v Krškem.** V mestu samem se je podpisalo 310.000 K; Občinska hranilnica na svoj račun 10.000 kron in na račun strank 131.000 K; pri poštnem uradu 119.000 K; društvo za otroško varstvo v sodnem okraju Krško je podpisalo 5000 K. V celem krškem okrajnem glavarstvu se je podpisalo 865.375 kron. Ker v krškem okrajnem glavarstvu ni industrije, tudi ne drugih kapitalističnih podjetij, je gotovo, da je to visoko denarno svoto spravilo skupaj po večini domače kmetско ljudstvo. Sijajen dokaz za patriotično mišljenje in navdušenje doleniškega oratarja!

— **Teden Rdečega križa v Dobrépoljah.** Dobrépoljska podružnica Rdečega križa je tudi veliko pripomogla k velikanskemu uspehu, kar se tiče nabiranja članov in denarnih prispevkov. Vsega skupaj se je nabralo 1802 K 41 vin. in šteje dosedaj 336 rednih članov, med katerimi je tudi nekaj dosmrtnih. Veliko zaslug si je stekel podružnični odbor, ki je sam izvrševal prepotrebno človekoljubno delo po vseh treh občinah Videm, Podgora in Kopolje. K dobremu uspehu je pa največ pripomoglo učiteljstvo šestrazredne ljudske šole, ki je takoj pristopilo kot član k svoji domači podružnici in potem z veliko vnemo in pridnostjo nabiralo člane in prostovoljne doneske od vasi do vasi, od hiše do hiše. Svoj delokrog je razširilo tudi v šoli sami, kjer se je nabralo 68 K 43 vin.

— **Bilje.** V tednu Rdečega križa se je nabralo v Biljah in Orehovljah potom dekliške Marijine družbe s prodajo znakov 330 K. — Potom Hranilnice in posojilnice v Bilah pri Gorici je bilo podpisanih vojnega posojila 18.000 K.

— **Pri poštnem uradu v Nadjemselu** pri Št. Petru na Krasu se je podpisalo za IV. vojno posojilo 75.500 K.

Iz Šturij. Za četrto vojno posojilo je bilo pri hranilnici in posojilnici v Šturiji podpisane skupne svote 70.000 K in sicer je podpisala hranilnica sama 40.000 K in za sebniki v gotovini 30.000 K.

— **Kranjska deželna gasilska zveza** (strok. org. dež. odbora) je z vplačilom zneska 100 K postala ustanovna članica Rdečega križa. S posebno okrožnico v »Gasilskem vestniku« je pozvala tudi učlanjena društva, da podpirajo plemenito delo Rdečega križa s tem, da pristopajo tudi ona in posamezni gasilci kot letni člani k Rdečemu križu.

Po prizadevanju ljudske šole na Colu nad Vipavo je bilo podpisanega četrtega avstrijskega vojnega posojila 26.500 K. Če se pomisli, da naši občani ne živijo baš v preobilici, je ta svota naravnost sijajna. Za »Rdeči križ« je daroval tukajšnji trgovec Anton Rupnik 100 K, ki so se odposlali c. kr. okrajnemu glavarstvu v Postojni.

V Krškem je imel »Teden Rdečega križa« prav znaten uspeh. — Nabralo se je 1021 K 34 h, število članov Rdečega križa pa je narastlo na 108. Prodaja cvetlic in znakov so oskrbele hospitantije meščanske šole, ki so v lepih skupinah pod vodstvom nadzorovalnih dam prav marljivo vršile to svojo patrično nalogo. — V celem krškem okrajnem glavarstvu se je nabralo v tednu Rdečega križa 11.493 K 13 vin., število vseh članov pa znaša 1480. — Ob ti priliki se tudi omenja, da se je podružnica Rdečega križa v Krškem, ki je preje iz neznanega vzroka več let brezdelno počivala, takoj po dohodu novega okrajnega glavarja g. Pavla Sveteca na novo organizirala in poživila. Novi odbor pod vodstvom g. okrajnega glavarja jamči za sedanje in bodoče vspešno delovanje v plemeniti službi »Rdečega križa«.

Slovensko katoliško izobraževalno društvo na Lokvici je podpisalo 200 K četrtega vojnega posojila.

Vojaški pozdravi.

Mnogo srčnih pozdravov pošiljamo s planin slovenski fantje in mošje: Četovodja Bračič; poddesetnik Roman Arčon, Renče; Ivan Smrekar, Libušnje pri Kobaridu; Ivan Birs, Renče; Jožef Tomšič, Sovodnje; Franc Fačanel, Šempas; Ignacij Hrast, Sežid pri Kobaridu. — Slovenski gorski topničarji pošiljamo z visokih gorskih grebenov prirsčne pozdrave našim preljubim starišem, sestram in bratom, vsem znancem in prijateljem in posebno našim dragim, nepozabljenim dekletom: Ivan Rutar, Logarsko pri Podmelcu; Franc Žuber, Kred pri Kobaridu; Lovro Burgar, Moste pri K.; Rudolf Žagar pri D. M. v Polju; Jožef Kozabeli, Črniče pri Gorici; Stefan Kvasnik, M. na Jezeru, Koroško; Franc Filcjan, Kicer pri Ptuj. — Srčno pozdravljamo vse prijatelje in znance slovenski moški črnovojniškega bataljona na italijanskem bojišču: Anton Hari, desetnik, iz Dornberga; poddesetnik Mihael Šorli iz Podmelca na Primorskem; Leopold Rogelja iz Vipave; poddesetnik Jožef Hlede s Krasa; Anton Ambrožič iz Ljubljane; Izidor Hlede iz Gorice — vsi odlikovani s hrabrostnimi svetinjami. — Kranjski fantje pošiljajo z visokih tirolskih snežnikov prirsčne pozdrave vsem Slovenkam in Slovencem: Četovodja Franc Petrič; desetnik Josip Srakar; desetnik Franc Lesar; Maks Horvat; Andrej Svetek; poddesetnik Anton Kožuh; desetnik Matija Goste; poddesetnik Alojzij Markelj; poddesetnik Josip Štampilhar; poddesetnik Peter Osolnik; Leopold Karžič. — Nebroj pozdravov s sinje Adrije pošiljajo slovenski mornarji na Nj. Vel. ladjii »Mars« vsem cenjenim Ljubljančanom: Črnko Viktor iz Gorice; Urbič Franc iz Ljubljane; Oblak Vinko iz Glinč; Groznik Stanko iz Hrastnika; Kramžar Ivan iz Hrastnika; Kosmač Josip iz Trnovega; Rustija Janko iz Gorice; Švigelj Franc iz Ljubljane; Dobravec Jaka iz Radovljice. — Od reke Stripe, kjer je zbranih precej domačinov, pošiljajo prirsčne pozdrave vsem domačim: Četovodja Grmek Ciril, Martinčič A., Koren Ivan in tovariši; vsi so zdravi. — Vesele pozdrave pošiljajo z južnega bojišča vsem poštenim kranjskim dekletom: Tone Kokalj, Idrija; Franc Klemenc, Ljubljana; Josip Potokar, Ljubljana; Jožef Kovačič, Novo mesto; desetnik Leopold Bregar iz Motnika; Viktor Blažič, Ljubljana. — S sivih planin pošiljajo slovenski fantje in mošje-pionirji mnogo srčnih pozdravov vsem domačim fantom in dekletom, možem in ženam: Četovodja F. Rozman z Jesenic; desetnik Fr. Kranjc; poddesetnik J. Hribar; Jakob Jereb; Alojzij Podlipnik; J. Dežman; J. Urbanc; A. Gantar; J. Kern; J. Rangus; F. Čamernek; J. Dobnikar; F. Kimovec; J. Kobe; K. Kumel; J. Rodešek; F. Knapič; Anton Knez; A. Kumljanc in vsi drugi. — Iskrene pozdrave vsem bralcem in bralkam »Slovenca«, vsem Dobrepoljcem, prijateljem in znancem doma in na bojišču pošiljata z bojnih hribov podlovca: Josip Prelesnik iz Dobrepolja in Vincenc Auer iz Sv. Lovrenca nad Mariborom. — Pozdrav iz Pardubic! Jožef Kolar, Ivan Škrat, F. Januš, A. L.

Naročajte „Slovenca.“

Malo rabljen

pisalni stroj

se proda. Gradišče 15., I. levo.

Sprejme se takoj

slaščičarski pomočnik

Kje — pove uprava „Slovenca“.

Rupim po visoki ceni okrodel

kostanjev orehov jesenov les

Ponudbe z ceno in množino (koliko va gonov) je poslati tvrdki:

J. Pogačnik, Ljubljana
Marije Terezije cesta 13 (Kolizej).
Na ponudbe brez cene se ne ozira.

Proda se dobro ohranjen

koleselj in voz

za par konj. Naslov se izve pri upravi lista.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Adolf Mikusch naznanja v svojem in v imenu svoje obitelji žalostno vest, da je njegova iskrenoljubljena mati, oziroma stara in prestara mati, gospa

Jeti Mikuš

zasebnica

v ponedeljek dne 29. majnika po kratki, mučni bolezni, previdna s tolažili sv. vere v 90 letu svoje dobe mirno preminula.

Zemski ostanki nepozabne pokojnice se bodo v sredo dne 31. majnika ob 4. uri popoldne v hiši žalosti Mestni trg št. 15 svečano blagoslovili in nato položili v rodbinski grobnici pri sv. Krištofu k večnemu počitku.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah.

V Ljubljani, dne 29. majnika 1916.

Lina Koprivšek naznanja, potrta od velike žalosti, da je ljubi, preblagi mož, oriroma svak, gospod

Leopold Koprivšek,

c. kr. gimnazijski profesor v p.

po dolgi in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, danes ob 3/4 11. uri ponoči v 77. letu starosti mirno v Gospodu zaspal.

Zemeljski ostanki predragega rajnega se bodo v torek, dne 30. maja, ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Bismarckova ulica št. 1, prenesli na mestno pokopališče ter tam v rodbinski grobnici položili k zadnjemu počitku.

Sv. maša zadušnica se bode brala v sredo, dne 31. maja, ob 10. uri v frančiškanski cerkvi v Mariboru.

V Mariboru, dne 28. maja 1916.

Oves

se nadomesti z maslinimi krmili ki jih razpošilja deželna centrala krmil v Ljubljani, Turjaški trg št. 3, v vrečah po 50 kg. Cena je 35 — K za 100 kg.

Najnovejše bluže za dame

R. & E. Škabernè

Mestni trg št. 10